

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA VOL. VI

South Dakota • Tennessee • Texas • Utah • Vermont
Virginia • Washington • West Virginia
Wisconsin • Wyoming

FERDINANDO FREGA

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. VI

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 20

Νότια Ντακότα, Τενεσί, Τέξας, Γιούτα, Βερμόντ, Βιρτζίνια, Ουάσινγκτον, Δυτική Βιρτζίνια, Ουισκόνσιν, Ουαϊόμινγκ. Το τελευταίο σκέλος της αμερικανικής διάσχισης και η νότα που κλείνει τη σειρά.

Κεφάλαιο Μηδέν — κοινή εισαγωγή

Αυτό το εναρκτήριο κεφάλαιο είναι κοινό και στους έξι τόμους της σειράς Women of the United States. Παρατίθεται εδώ ολόκληρο και σε πτυσσόμενη μορφή, ώστε η σειρά να διαβάζεται διαδοχικά χωρίς επαναλήψεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΜΗΔΕΝ

Εδώ ο κόσμος δεν είναι έδαφος: είναι όριο. Ο Βόρειος Πόλος δεν φιλοξενεί, δεν συγχωρεί, δεν αφήνει περιθώριο για λάθη. Το λευκό βασιλεύει σαν απόλυτη οντότητα, σιωπηλό και χωρίς μνήμη. Η θερμοκρασία δεν είναι μετεωρολογικό δεδομένο: είναι θηρευτής. Η νύχτα κρατάει μήνες, συνθλίβει τις σκέψεις, παραμορφώνει τα περιγράμματα των ανθρώπων, καταπίνει τη θέλησή τους.

Οι κοινότητες είναι λίγες, μικρές και κλειστές. Ινουίτ, Γιούπικ, αρκτικοί λαοί ζουν εκεί όπου κανείς δεν θα διάλεγε να μείνει. Εδώ κάθε άνθρωπος είναι απαραίτητος για την επιβίωση της ομάδας. Αν δεν είσαι χρήσιμος, γίνεσαι βάρος. Κι όσοι γίνονται βάρος χάνονται μέσα στη σιωπή, μέσα στο χιόνι, μέσα στη λογική ενός περιβάλλοντος που δεν κάνει παραχωρήσεις.

Οι επιστημονικές βάσεις προσθέτουν ένα άλλο είδος παγωνιάς: εκείνη των ιεραρχιών. Εδώ η γυναίκα είναι σπάνια παρουσία, μια ανωμαλία που πρέπει να προσαρμοστεί ή να υποκύψει.

Σε αυτόν τον τόπο η έννοια της «εξαφάνισης» δεν υπάρχει. Υπάρχει μόνο το λευκό που σβήνει τα πάντα.

Οι γυναίκες Ινουίτ και Γιούπικ

Το κορίτσι της Αρκτικής δεν το κανακεύουν: το προετοιμάζουν. Μαθαίνει νωρίς να αντέχει το κρύο, το σκοτάδι και την πείνα. Πρέπει να γίνει χρήσιμο στη φυλή, γιατί εδώ η ταυτότητα δεν είναι προσωπική. Είναι λειτουργική. Η γυναίκα σηκώνει το βάρος της οικογένειας και της κοινότητας: φαγητό, φωτιά, παιδιά, δέρματα, φροντίδα. Κανείς δεν μιλάει για δικαιώματα. Κανείς δεν μιλάει για ευθραυστότητα. Η κατάθλιψη υπάρχει, αλλά δεν έχει όνομα. Η βία υπάρχει, αλλά δεν έχει μάρτυρες.

Η γυναίκα των επιστημονικών βάσεων

Μορφωμένη, ικανή, συνηθισμένη στην πειθαρχία. Φτάνει ως ερευνήτρια, τεχνικός, γιατρός. Γρήγορα ανακαλύπτει ότι ο Βόρειος Πόλος δεν αναγνωρίζει πτυχία. Εδώ μετράει μόνο η ψυχική αντοχή. Οι αντρικές ιεραρχίες την εξουσιάζουν, και κάθε σημάδι αδυναμίας ερμηνεύεται ως αδυναμία. Είναι ένα περιβάλλον όπου η δύναμη δεν φτάνει: χρειάζεται ακραίος αυτοέλεγχος.

Η δυτική γυναίκα «απ' έξω»

Μεγαλωμένη στην ελευθερία, φτάνει πιστεύοντας ότι μπορεί να νικήσει το κρύο. Όμως ο τόπος τη σπάει: μοναξιά, μικροσκοπικοί χώροι, ατέλειωτες σιωπές. Οι βάσεις δεν είναι κοινότητες, είναι μηχανισμοί. Και μια γυναίκα, μέσα σε έναν μηχανισμό

σχεδιασμένο από άντρες, πρέπει να παλέψει για να μην εξαφανιστεί.

Το ταξίδι στην άκρη του κόσμου

Ο γείτονάς μου, ο Antonio, που τον έλεγαν Nino, μιλούσε χρόνια για το Βόρειο Ακρωτήριο, τον ήλιο του μεσονυχτίου, τους μήνες χωρίς σκοτάδι. Ήταν ένα όνειρο που το κρατούσε στην τσέπη, σαν κάτι αδύνατο. Ένα πρωί του Μαΐου χτύπησα το κουδούνι του και του είπα μόνο αυτό: «Φτιάξε τη βαλίτσα σου. Γυρίζω σε μία ώρα. Θα επιστρέψουμε σε 30 μέρες». Με κοίταξε έκπληκτος, ευτυχισμένος. Η γυναίκα του, ανήσυχη, ρώτησε ποια ήταν τα σχέδιά μας. «Κυνηγάμε ένα όνειρο», απάντησα.

Μπήκαμε στο αυτοκίνητο. Οι γυναίκες μας μάς κοίταζαν σαν να ήμασταν τρελοί. Όμως αυτό το ταξίδι ήταν αληθινό. Ο Nino ήταν ήδη γεμάτος ερωτήσεις. «Πού πάμε; Πόσα λεφτά να πάρω;» «Χαλάρωσε», του είπα. «Σε 54 ώρες θα είμαστε εκεί. Μόνο 5.000 χιλιόμετρα. Είμαστε με το καινούργιο Range Rover. Απόλαυσε τη διαδρομή».

Κάθε 300 χιλιόμετρα έπρεπε να σταματάω: εκείνος, δώδεκα χρόνια μεγαλύτερός μου, είχε τον δικό του ρυθμό. Εγώ είχα νερό και υγρά· εκείνος είχε καφέ και σωματικές ανάγκες. Κι όσο προχωρούσαμε, τόσο περισσότερο μιλούσε για τη ζωή του. Πράγματα που δεν θα τα είχα μάθει ποτέ αν δεν ήταν εκείνος ο ατέλειωτος δρόμος.

Δύο άντρες μόνοι σε ένα αυτοκίνητο να μιλάνε συνέχεια για γυναίκες. Εκείνος είχε γνωρίσει μόνο τη γυναίκα του. Γέλασα. Τον καθησύχασα: «Κι εμείς το ίδιο είμαστε».

Με ρώτησε πώς κατάφερνα να μένω στα λογικά μου οδηγώντας 60 ώρες. Του μίλησα για τη Ρωσία, όταν στα 22 μου οδήγησα 51 ώρες για να συναντήσω μια γυναίκα που δεν είχα γνωρίσει ποτέ.

«Οι αποστάσεις δεν είναι όρια», του είπα, «είναι δικαιολογίες. Εγώ δεν είχα ποτέ καμία».

Η άφιξη στο λευκό

Μπήκαμε στη Νορβηγία. Ένας ξενώνας στον δρόμο. Εκεί θα αφήναμε το αυτοκίνητο και θα συνεχίζαμε με έλκηθρο.

Η οδηγός ήταν τυλιγμένη, αδιαπέραστη. Όταν έβγαλε τα γυαλιά της, ανακάλυψα ότι ήταν γυναίκα. Μια Νορβηγίδα, σιωπηλή, ευθεία, παγερή. Ο Νίνο στη μέση του έλκηθρου, εκείνη μπροστά, κι εγώ με τα 190 εκατοστά μου πίσω, να κλείνω την πομπή.

Ήταν ακόμα μέρα. Το ρολόι μου έδειχνε την ώρα, αλλά δεν μου έλεγε αν ήταν νύχτα ή πρωί. Ήταν ο ήλιος του μεσονυχτίου. Είχαμε φτάσει στο Βόρειο Ακρωτήριο.

Ο Νίνο έκλαψε. Με αγκάλιασε. Του είπα γελώντας: «Πρόσεχε... θα νομίσει ο κόσμος ότι είμαστε γκέι». Γελάσαμε, αλλά ήμασταν στην άκρη του κόσμου.

Ύστερα ήρθε η παγωνιά: -52 °C.

Η είσοδος στην αληθινή Αρκτική

Μας πήγαν σε ένα μεταλλικό κοντέινερ για να αλλάξουμε ρούχα. Βαριές, ενισχυμένες στολές, που έκλειναν με πολύπλοκα φερμουάρ.

Πλήρωσα την οδηγό. Τον Νίνο τον άφησαν σε ένα ιγκλού με κάποιους άντρες· εμένα σε ένα άλλο με μια οικογένεια: έναν ηλικιωμένο, ανάμεσα στα 70 και τα 80, και τρεις γυναίκες ανάμεσα στα 30 και τα 50.

Ήταν ένας κλειστός κόσμος. Απλός. Βάναυσος.

Ο άντρας κρατιόταν παράμερα. Οι γυναίκες κρατούσαν τον ρυθμό. Και η τουαλέτα ήταν ένας λόφος πέντε μέτρα από το ιγκλού: τα κακά πάγωναν πριν αγγίξουν το έδαφος. Το πρώτο μου τσίσα έγινε ένα κίτρινο αρκτικό αστέρι. Ήταν ο Βορράς που με χαιρετούσε.

Η μεσήλικη γυναίκα, η Magi, μιλούσε λίγα αγγλικά. Τα υπόλοιπα ήταν χειρονομίες, μάτια, χέρια. Η γλώσσα του κρύου.

Όταν δεν ήξερα πώς να χρησιμοποιήσω τη στολή, εκείνη, χωρίς να το σκεφτεί, μου άγγιξε τον καβάλο για να μου δείξει ένα κρυφό φερμουάρ. Δεν υπήρχε πονηριά, ούτε αμηχανία: μόνο λειτουργία. Επιβίωση.

Οι τρεις μέρες στο ιγκλού

Έφεραν φαγητό. Καπνιστό ψάρι, ωμό ψάρι, συκώτι μπακαλιάρου, κοιλιά φάλαινας. Και μπαλάκια από καρχαρία. Δεν υπήρχε επιλογή. Δεν υπήρχε εναλλακτική. Ήταν ό,τι δίνει η φύση.

Ύστερα ήπια: ένα κόκκινο υγρό. Νόμιζα ότι ήταν κρασί. Ήταν φιλτραρισμένο, βρασμένο, γλυκασμένο αίμα φάλαινας. Το ήπια. Μου έδωσε μια δύναμη που δεν είχα νιώσει ποτέ πριν. Μια αρχέγονη ενέργεια. Νόμιζα ότι ήταν κοκαΐνη. Όχι. Ήταν ο Βορράς που έμπαινε στο σώμα.

Οι γυναίκες με παρατηρούσαν. Ο γέρος βγήκε για κυνήγι. Εγώ ξεκουραζόμουν και έπινα αίμα. Τρεις μέρες χωρίς τηλέφωνο, ίντερνετ, υπολογιστή, χωρίς τον Νίνο. Μόνο εγώ κι εκείνες.

Δεν υπήρχε νύχτα. Μόνο φως, φωτιά, πάγος και ανάσα.

Οι τρεις γυναίκες ξάπλωσαν να κοιμηθούν. Εγώ έφαχνα μια θέση. Η πιο νέα σήκωσε το χέρι της και μου έγενεψε να πλησιάσω. Ξέσπασαν σε γέλια. Δεν καταλάβαινα. Είπαν ότι ήμουν τα «Χριστούγεννά» τους.

Ένας τρόπος να πουν ότι με είχαν δεχτεί.

Προσπάθησα να τους δώσω κάποια χρήματα για να πω ευχαριστώ. Αρνήθηκαν. Ήθελαν μόνο μια αγκαλιά. Και λίγες λέξεις στα καλαβρέζικα για να νιώσουν πιο κοντά.

Εκεί κατάλαβα την αξία των αληθινών δώρων: εκείνων που δεν αγοράζονται ούτε πουλιούνται.

Ο αποχαιρετισμός της οδηγού

Μετά από τρεις μέρες ήρθε η οδηγός. Μίλησε με τις τρεις γυναίκες για μία ώρα. Εγώ ήμουν έξω. Δεν καταλάβαινα τι έλεγαν. Δεν ήταν δική μου υπόθεση. Ήταν η γλώσσα τους, ο κόσμος τους, ο νόμος τους.

Στο κοντέινερ, την ώρα που γδυνόμουν, μπήκε η οδηγός. Περίεργη. Ευθεία. Βόρεια. Με αγκάλιασε σφιχτά. Με φίλησε. Το δέρμα της ήταν άσπρο σαν το γάλα. Τα μάτια της γαλάζια σαν τον αυγουσιτιάτικο ουρανό.

Μου ζήτησε να την πάρω μαζί μου. Θα έκανε οτιδήποτε για να βγει από εκείνον τον κόσμο.

Χαμογέλασα με σεβασμό. Δεν μπορούσα. Δεν έπρεπε.

Της άφησα μόνο μια υπόσχεση: «Αν χρειαστείς κάτι, γράψε μου ένα γράμμα. Θα σε βοηθήσω». Αρνήθηκε ακόμα και τα χρήματα. Ήταν μια όμορφη γυναίκα, αλλά μόνη. Μια μοναξιά που δεν φαίνεται από μακριά. Μια μοναξιά που το κρύο δεν συγχωρεί.

Η επιστροφή στο σπίτι

Πήγαμε να πάρουμε τον Νίνο. Ήταν ενθουσιασμένος. Δεν ήθελε να γυρίσει. Όμως εγώ είχα ραντεβού με τη γυναίκα του.

Διηγήθηκε σε όλους τις τρεις μέρες του. Εγώ σώπασα. Ποτέ δεν μοιράστηκα τίποτα με τον άνθρωπο. Μόνο με το χαρτί.

Κι έτσι, ενώ ο Νίνο γύριζε στον κόσμο του, εγώ ήμουν ήδη στον δρόμο για έναν άλλον. Άλλος προορισμός. Άλλη συνάντηση.

Καλώς ήρθες.

Επίλογος

Ο Βορράς δεν σε παίρνει: σε αλλάζει. Και ποτέ

δεν σε επιστρέφει ολόκληρο. Οι άντρες έρχονται στον Βόρειο Πόλο αναζητώντας φως, σιωπή, φωτογραφίες, όνειρα. Οι γυναίκες μένουν για να επιβιώσουν.

Οι άντρες διηγούνται ό,τι είδαν. Οι γυναίκες σωπαίνουν για ό,τι έζησαν.

Οι άντρες γυρίζουν. Οι γυναίκες μένουν. Μένουν στο κρύο, σε σπίτια από χιόνι, σε σιωπές που κανείς δεν ακούει. Μένουν για να στηρίζουν κοινότητες που δεν τις τιμούν. Μένουν για να προστατεύουν παιδιά, ηλικιωμένους, ξένους. Μένουν αόρατες.

Πήρα από εκεί μόνο μία ανάμνηση: μια όμορφη, απίστευτα όμορφη γυναίκα, αλλά μόνη. Όχι με τη ρομαντική έννοια. Με την ανθρώπινη. Με την τραγική.

Στοχασμός

Ο Βορράς δεν σκοτώνει το σώμα. Σκοτώνει την παρουσία. Κι αυτό που μένει είναι λευκό: ένας τόπος όπου οι γυναίκες ζουν και εξαφανίζονται ταυτόχρονα.

Γι' αυτό γράφω. Γιατί οι ακραίοι τόποι δεν διηγούνται μόνοι τους την ιστορία τους. Κι όσοι τους διασχίζουν δεν έχουν την πολυτέλεια να σωπαίνουν.

Όχι εγώ. Όχι εγώ. Η γη μου με γέννησε, κι ο υπόλοιπος κόσμος με υποδέχεται όχι σαν φιλοξενούμενο, αλλά σαν μέλος της οικογένειας.

Από την απόλυτη λευκότητα του Βορρά κατέβηκα στην απόλυτη σύγχυση των Ηνωμένων Πολιτειών.

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Η αδύνατη αποστολή

Δεκαοκτώ χρόνια σε μια αμερικανική εταιρεία σου δίνουν κάτι που καμία άλλη εταιρεία στον κόσμο δεν μπορεί: μια κουλτούρα δουλειάς, διαδικασίες, μια σαφή αποστολή κι ένα σύστημα αξιών που δεν είναι θεωρία — είναι καθημερινή πρακτική. Δεν σου τις εξηγούν· σου τις χτίζουν. Και το κάνουν χωρίς να σου ζητήσουν την άδεια.

Ήμουν στο γραφείο της Νέας Υόρκης όταν μου πρότειναν μια δουλειά που δεν είχα φανταστεί ποτέ. Όχι προαγωγή. Όχι μετάθεση. Ένα πείραμα.

Ένα εμπιστευτικό πρόγραμμα, φτιαγμένο για να επικυρώσει ένα μοντέλο ανθρώπινων σχέσεων μέσα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Δεν είχαν διαλέξει διευθυντές, ψυχολόγους ή εκπαιδευτές. Είχαν διαλέξει ανθρώπους με ένα ορισμένο είδος εμπειρίας από τον πραγματικό κόσμο. Και βγήκε το όνομά μου — παρότι ήμουν δεκαοκτώ χρόνια στις πωλήσεις. Δεν κοίταζαν τον ρόλο: κοίταζαν το μυαλό.

Η δοκιμασία ήταν απλή στην εξήγηση και εξαιρετικά δύσκολη στην ολοκλήρωση:

να επισκεφθώ τις 50 αμερικανικές πολιτείες σε έναν χρόνο, διαλέγοντας μόνος μου τις πόλεις και μένοντας τουλάχιστον μία

εβδομάδα στην καθεμία.

Οι δύο τελευταίες εβδομάδες θα ήταν υποχρεωτικές διακοπές. Θα κάλυπταν όλα τα έξοδα. Εγώ έπρεπε μόνο να ζω, να παρατηρώ, να καταλαβαίνω και να παραδίδω μια αναφορά κάθε Δευτέρα. Μια ανθρώπινη, ξερή, ακριβή αναφορά.

Υπέγραψα το συμβόλαιο. Ενημέρωσα το σπίτι. Δεν ρώτησαν τίποτα. Ήθελαν μόνο να ξέρουν αν είχαν φτάσει οι μηνιαίες προμήθειες. Εγώ ήμουν έτοιμος να αντιμετωπίσω έναν χρόνο στην Αμερική. Εκείνοι, όπως πάντα, αντιμετώπιζαν τον επόμενο μήνα.

Για σιγουριά, ο μισθός μου κατατίθετο απευθείας στον τραπεζικό μου λογαριασμό στην Ιταλία. Ήταν ένας ευγενικός τρόπος να μου πουν: «Μην κάνεις βλακείες. Ζήσε με ό,τι έχεις. Να δούμε ποιος είσαι στ' αλήθεια».

Μόνο δεκαπέντε χρόνια αργότερα απέκτησα πρόσβαση στις αρχικές μου αναφορές, στις αναλύσεις και στο υλικό που είχαν συγκεντρώσει για μένα. Από εκεί γεννήθηκε αυτό το βιβλίο. Πήρα έγκριση να το εκδώσω, με έναν όρο: να μην κατονομάσω ποτέ την εταιρεία που το παρήγγειλε.

Δεν έχει σημασία. Αυτή η ιστορία δεν αφορά λογότυπα. Αφορά έναν άντρα σε μια χώρα που είναι αδύνατο να την καταλάβεις αν δεν τη ζήσεις από πρώτο χέρι.

Να ξεκινήσω από το πιο μακρινό σημείο;

Η λογική επιλογή ήταν να ξεκινήσω από τις άκρες, όχι από το κέντρο. Για δύο απλούς λόγους:

1. Ήμουν φρέσκος από το πείραμα: μεγάλη διαύγεια, μέγιστη προσοχή.

2. Ξεκινώντας από το άκρο θα μπορούσα να διορθώσω την πορεία και να τελειώσω το ταξίδι καθαρά.

Δεν χρειαζόταν να ξεκινήσω από τη Βοστώνη ή το Σικάγο. Έπρεπε να ξεκινήσω από ένα σύνορο. Από έναν τόπο που ήταν Αμερική μόνο στα χαρτιά.

Διάλεξα το Τζούντο, την πρωτεύουσα της Αλάσκας. Απομονωμένο. Προσβάσιμο μόνο με πλοίο ή αεροπλάνο. Μια πόλη που δεν ανήκει σε κανέναν. Το τέλειο μέρος για να ξεκινήσω.

Βελτιστοποίηση των πόρων

Πριν φύγω, έκανα αυτό που ένας Αμερικανός σέβεται πάνω απ' όλα: οργανώθηκα σαν επαγγελματίας, όχι σαν τουρίστας.

Τηλεφώνησα σε τρεις από τις πιο γνωστές αεροπορικές εταιρείες, εκείνες με τα μεγαλύτερα εσωτερικά δίκτυα. Σε λιγότερο από μία ώρα αγόρασα ένα μπλοκ με πενήντα πτήσεις εσωτερικού με έκπτωση 60%.

Χωρίς χρονικά όρια. Χωρίς όρια ημερών. Χωρίς περιορισμούς. Μόνο ένας όρος: να τις χρησιμοποιήσω μέσα σε έναν χρόνο.

Το ίδιο έκανα με αλυσίδες ξενοδοχείων, ταξί Uber και εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων, και ύστερα ετοίμασα ένα κανονικό πρόγραμμα με τους σταθμούς, τους τρόπους, αλλά όχι τους χρόνους.

Ήμουν έτοιμος.

Ήταν η πρώτη μου πραγματική επιτυχία. Το πρώτο σημάδι ότι ήξερα να κινούμαι. Η Αμερική ανταμείβει όποιον δρα, όχι όποιον περιμένει.

Όταν η εταιρεία είδε τη συναλλαγή, έκανε αυτό που κάνει πάντα η αμερικανική κουλτούρα: έλεγξε την αξιοπιστία.

Μπορούσα να διαχειριστώ έναν χρόνο συνεχούς μετακίνησης;
Μπορούσα να αντιμετωπίσω απρόοπτα, αποστάσεις και έκτακτες ανάγκες; Ήμουν αυτόνομος;

Γι' αυτό, πριν φύγω, τακτοποίησα άλλη μια κρίσιμη λεπτομέρεια:

φρόντισα να έχω στην πιστωτική μου κάρτα μηνιαίο όριο τουλάχιστον 100.000 δολαρίων.

Δεν ήταν για να ξοδευτούν. Ήταν για να δείξω ότι μπορούσα να τα διαχειριστώ. Οι Αμερικανοί σκέφτονται έτσι: αν δεν έχεις αυτονομία, δεν έχεις ελευθερία. Κι αν δεν έχεις ελευθερία, δεν μπορείς να αξιολογηθείς.

Από εκείνη τη στιγμή το πρόγραμμα δεν ήταν πια ανάθεση. Ήταν αποστολή.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ ΣΤ' ΑΛΗΘΕΙΑ

Η Αλάσκα ανήκει στις Ηνωμένες Πολιτείες μόνο γεωγραφικά. Είναι ένας άλλος κόσμος.

Είναι ο τόπος όπου οι γυναίκες εξαφανίζονται χωρίς ίχνος. Όπου μια καταγγελία δεν φτάνει ποτέ στον προορισμό της. Όπου οι πόλεις είναι απλώς πολιτισμένα νησιά στη μέση μιας άγριας ηπείρου.

Το Τζούνο ήταν η πρώτη μου δοκιμασία: μια πρωτεύουσα χωρίς δρόμους που να τη συνδέουν με την υπόλοιπη χώρα. Ένα κομμάτι Αμερικής που δεν μοιάζει με Αμερική.

Εδώ άρχισα να καταλαβαίνω κάτι: το ταξίδι δεν θα ήταν γεωγραφικό. Θα ήταν ανθρώπινο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 (Τόμος I)

Αλαμπάμα – Αλάσκα – Αριζόνα – Αρκάνσας – Καλιφόρνια – Κολοράντο – Κονέκτικατ – Ντέλαγουερ – Φλόριντα – Τζόρτζια

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 (Τόμος II)

Χαβάη – Αϊντάχο – Ιλινόις – Ιντιάνα – Αϊόβα – Κάνσας – Κεντάκι – Λουιζιάνα – Μέιν – Μέριλαντ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 (Τόμος III)

Μασαχουσέτη – Μίσιγκαν – Μινεσότα – Μισισίπι – Μιζούρι – Μοντάνα – Νεμπράσκα – Νεβάδα – Νιου Χάμσαϊρ – Νιου Τζέρσεϊ – Νέο Μεξικό

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 (Τόμος IV)

Νέα Υόρκη – Ουάσινγκτον

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 (Τόμος V)

Βόρεια Καρολίνα – Βόρεια Ντακότα – Οχάιο – Οκλαχόμα – Όρεγκον – Πενσυλβάνια – Ρόουντ Άιλαντ – Νότια Καρολίνα

ΕΝΟΤΗΤΑ 6 (Τόμος VI)

Νότια Ντακότα – Τενεσί – Τέξας – Γιούτα – Βερμόντ – Βιρτζίνια – Δυτική Βιρτζίνια – Ουισκόνσιν – Ουαϊόμινγκ

ΝΟΤΙΑ ΝΤΑΚΟΤΑ

Η Νότια Ντακότα είναι γη του ανέμου, του πάγου και της απόστασης. Είναι ένα από εκείνα τα μέρη όπου κυβερνά η φύση και η κοινωνία ακολουθεί, συχνά καθυστερημένη. Είναι μια πολιτεία από γη, κτηνοτροφία, καταυλισμούς ιθαγενών

Αμερικανών, μικρές πόλεις, κλειστές κοινότητες, χειμώνες που κρατούν πολύ και ευκαιρίες που τελειώνουν γρήγορα.

Εδώ η γυναίκα ζει ανάμεσα σε:

– τεράστια απομόνωση – μακρινές υπηρεσίες – ακραίο κλίμα – βαριούς οικογενειακούς ρόλους – ελάχιστες δουλειές – συντριμμένες ιθαγενείς κοινότητες – κρυμμένη αγροτική φτώχεια

Η Νότια Ντακότα δεν είναι κακή. Είναι ανελέητα συγκεκριμένη. Και μέσα στη συγκεκριμένη πραγματικότητα οι γυναίκες θεωρούνται δεδομένες.

Η γυναίκα του καταυλισμού των ιθαγενών Λακότα – 38

ετών

Το Πάιν Ριτζ είναι μια ανοιχτή πληγή. Ακραία φτώχεια, ανεργία, εύθραυστα σχολεία, εξαρτήσεις και ιστορικά τραύματα που δεν έχουν επουλωθεί.

Η Alana, 38 ετών, μητέρα τεσσάρων παιδιών, ανήκει στο Έθνος των Όγκλαλα Λακότα. Δουλεύει σε ένα μικρό σχολείο. Η μέρα της είναι μια ισορροπία ανάμεσα σε οικογένεια, δουλειά, κοινότητα και συνεχείς έκτακτες ανάγκες.

Πολλές υπηρεσίες δεν υπάρχουν. Πολλή βοήθεια δεν φτάνει. Πολλοί άνθρωποι ζουν με αρχαίο πόνο και ένα ασταθές παρόν.

Η απουσία της είναι ιστορική και πολιτική:

το Κράτος έφτιαξε τον καταυλισμό για να περιορίσει έναν πληθυσμό, όχι για να τον στηρίξει.

Και η γυναίκα Λακότα κουβαλά ένα βάρος που δεν θα έπρεπε να είναι δικό της.

Η αγρότισσα της Ανατολής – 52 ετών

Στο ανατολικό τμήμα της πολιτείας υπάρχουν τεράστιες φάρμες. Απρόβλεπτος καιρός, ζώα, μηχανήματα και λογαριασμοί που ποτέ δεν βγαίνουν εντελώς.

Η Julie ζει και δουλεύει σε μία από αυτές τις φάρμες. Δεν «βοηθά» τον άντρα της: κάνει τη μισή δουλειά, αν όχι περισσότερη.

– Φροντίζει τα ζώα – Οδηγεί τρακτέρ – Κρατά τους λογαριασμούς
– Μαγειρεύει για μεγάλες οικογένειες – Χειρίζεται τις κλιματικές έκτακτες ανάγκες – Αντιμετωπίζει παγωμένους χειμώνες – Κάνει χίλια πράγματα που δεν εμφανίζονται ποτέ στους ισολογισμούς

Η απουσία της είναι πολιτισμική:

η δουλειά της είναι απαραίτητη, αλλά ορίζεται ως «οικιακή». Οικιακή, στον κόλο μου: είναι αγροτική δουλειά, σκληρή και συνεχής.

Η γυναίκα της μικρής πόλης – 44 ετών

Στις μεσαίες πόλεις της Μεσοδυτικής Αμερικής η ζωή μοιάζει ήσυχη, αλλά είναι μια ησυχία που σε κατατρώνει.

Η Karen ζει στο Ράπιντ Σίτι. Δουλεύει ταμίας σε ένα μεγάλο σούπερ μάρκετ. Κατώτατος μισθός, ευέλικτο ωράριο «λόγω αναγκών της επιχείρησης», αυξανόμενο κόστος, λίγες εναλλακτικές.

Η ζωή της αποτελείται από:

– επαναλαμβανόμενη δουλειά – μεγάλες αποστάσεις για να μετακινηθεί – καμία πολιτιστική δραστηριότητα – λίγες φιλίες,

γιατί οι άνθρωποι εδώ ζουν απομονωμένοι – ένα συνεχές αίσθημα ότι έχει κολλήσει

Η απουσία της είναι γεωγραφική και συναισθηματική:

δεν λείπουν τα πράγματα να κάνεις, λείπουν όλα τα άλλα.

Η γυναίκα που ήρθε για να ξαναρχίσει – 31 ετών

Πολλές γυναίκες έρχονται στη Νότια Ντακότα ψάχνοντας ένα προσιτό μέρος για να ξαναρχίσουν. Χαμηλά νοίκια, ήσυχοι δρόμοι, μια ψευδαίσθηση γαλήνης.

Η Emma είναι μία από αυτές. Έρχεται από τη Δυτική Ακτή, όπου η ζωή ήταν πολύ ακριβή. Νόμιζε ότι εδώ θα ξανάρχιζε.

Ύστερα ανακάλυψε την αλήθεια: – καμία κοινότητα – καμία στήριξη – ελάχιστη δουλειά – τεράστια μοναξιά – εξαντλητικός χειμώνας – απόσταση από τα πάντα.

Η απουσία της είναι απουσία σχέσεων:

βρήκε χώρο, αλλά δεν βρήκε ζωή.

Επίλογος – Νότια Ντακότα

Η Νότια Ντακότα είναι γη αντίστασης. Και οι γυναίκες είναι οι πρώτες που αντιστέκονται και οι τελευταίες που αναγνωρίζονται.

Στους καταυλισμούς των ιθαγενών, στις φάρμες, στις μικρές πόλεις, η ζωή της είναι μια ισορροπία χωρίς δίχτυ ασφαλείας: ένα λάθος βήμα μπορεί να της κοστίσει τα πάντα.

Είναι μια πολιτεία που αναθέτει στις γυναίκες έναν τεράστιο ρόλο και μετά τις αφήνει μόνες να τον αντιμετωπίσουν.

Σκέψη – Νότια Ντακότα

Η απουσία των γυναικών εδώ δεν γεννιέται από μια άμεση κοινωνική σύγκρουση. Γεννιέται από το άθροισμα τριών παραγόντων:

– απέραντο και απομονωτικό έδαφος – βαριά και ανεπίλυτη ιστορία – άκαμπτοι και δεδομένοι ρόλοι

Οι γυναίκες είναι αόρατες, γιατί οι αγώνες τους θεωρούνται «φυσιολογικοί». Κι αυτό είναι το πρόβλημα.

Αυτό το κεφάλαιο ξεκαθαρίζει ένα σημείο: η Νότια Ντακότα δεν είναι ένας τόπος όπου οι γυναίκες δεν δουλεύουν. Είναι ένας τόπος όπου οι γυναίκες δουλεύουν πιο σκληρά από οποιονδήποτε άλλον και αναγνωρίζονται λιγότερο απ' όλους.

TENEΣΙ

Το Τενεσί είναι μια πολιτεία από μουσική, σκόνη, βουνά, τη Ζώνη της Βίβλου, χωράφια, πόλεις που παλεύουν να γίνουν σύγχρονες και μια ενδοχώρα που δεν θέλει ποτέ να αλλάξει. Είναι ένας τόπος όπου οι γυναίκες ζουν πιασμένες ανάμεσα σε δύο αντίθετες δυνάμεις: την ώθηση της νεωτερικότητας (Νάσβιλ, Μέμφις) και τον τοίχο της παράδοσης (όλα τα υπόλοιπα).

Οι πόλεις μεγαλώνουν. Τα προάστια μένουν στάσιμα. Η θρησκεία μπαίνει στην πολιτική, και η πολιτική μπαίνει στην ιδιωτική ζωή. Και οι γυναίκες βρίσκονται παγιδευμένες ανάμεσα σε αρχαίους κανόνες, χαμηλούς μισθούς, λιγοστές υπηρεσίες και κοινότητες που ζητούν πάρα πολλά χωρίς να δίνουν τίποτα σε αντάλλαγμα.

Είναι ένας όμορφος τόπος για να τον επισκεφθείς, αλλά δύσκολος για να ζήσεις.

Η γυναίκα του Νάσβιλ – 29 ετών

Το Νάσβιλ είναι η πρωτεύουσα της κάντρι μουσικής, αλλά και η πρωτεύουσα των ψευδαισθήσεων. Χιλιάδες νέοι φτάνουν για να «τα καταφέρουν», και καταλήγουν σε δουλειές με χαμηλό μισθό, σε μια σκληρή νυχτερινή ζωή και σε ατελείωτες βάρδιες.

Η Jessica δουλεύει σερβιτόρα σε ένα μπαρ όπου κάθε βράδυ εμφανίζονται ανερχόμενοι καλλιτέχνες. Κάνει βάρδιες που περνούν τα μεσάνυχτα, εισπνέει καπνό, χαμογελά σε πελάτες που μιλάνε πολύ και γυρίζει σπίτι εξαντλημένη.

Η πόλη μιλά για μουσική. Εκείνη μιλά για το νοίκι.

Η απουσία της είναι οικονομική και πολιτισμική:

είναι μέρος του συστήματος που τροφοδοτεί το όνειρο, αλλά δεν έχει πρόσβαση στο όνειρο.

Η Αφροαμερικανή του Μέμφις – 43

ετών

Το Μέμφις είναι μια πόλη με γιγάντια ψυχή: μπλουζ, σόουλ, ιστορία των μαύρων. Αλλά είναι επίσης μία από τις πιο φτωχές και άνισες πόλεις της Αμερικής.

Η Aisha δουλεύει σε ένα δημοτικό σχολείο σε μια δύσκολη γειτονιά. Πολλές οικογένειες ζουν στο όριο, και πολλά παιδιά φτάνουν με πληγές που η εκπαίδευση μόνη της δεν μπορεί να γιατρέψει.

Κρατά τα πάντα: – ταξικά προβλήματα – απύσυχες οικογένειες – έλλειψη κονδυλίων – δύσκολη γειτονιά – ολική ευθύνη.

Η απουσία της είναι κοινωνική και φυλετική:

βρίσκεται στο κέντρο της κοινότητας, αλλά το Κράτος τη θεωρεί μόνο ένα κομμάτι της σχολικής μηχανής.

Η γυναίκα της υπαίθρου – 50 ετών

Έξω από το Νάσβιλ και το Μέμφις απλώνεται ένα πιο σκληρό Τενεσί: φτωχά χωριά, σκόρπια σπίτια, μαγαζιά που ανοίγουν και κλείνουν, χειρωνακτική δουλειά, και εκκλησίες ως οι μόνοι παρόντες θεσμοί.

Η Brenda ζει σε μια μικρή πόλη στα νότια Απαλάχια. Μεγάλωσε εκεί, έχει δύο ενήλικα παιδιά και έναν άντρα που δουλεύει περιστασιακά.

Φροντίζει τα πάντα: – σπίτι – ηλικιωμένους γονείς – δουλειές του σπιτιού – συντήρηση – περιστασιακές βάρδιες σε ένα μαγαζί.

Η απουσία της είναι γεωγραφική:

ζει έξω από τον χάρτη των ευκαιριών. Δεν έχει εναλλακτικές. Δεν έχει περιθώρια.

Η γυναίκα παγιδευμένη στην ιδιωτική υγεία – 37

ετών

Το Τενεσί έχει ένα από τα χειρότερα συστήματα υγείας για όσους δεν έχουν ασφάλιση. Απαγορευτικό κόστος, ελάχιστη στήριξη και πολλά ιδιωτικά νοσοκομεία.

Η Michelle δουλεύει βοηθός σε μια κλινική. Κάθε μέρα βλέπει ασθενείς που δεν μπορούν να πληρώσουν, ανθρώπους που αναβάλλουν τη θεραπεία και μητέρες που φτάνουν πολύ αργά.

Αλλά κι εκείνη βρίσκεται στη μέση: έχει ελάχιστη ασφάλιση, ανεπαρκή μισθό, προσωπικά ιατρικά χρέη.

Η απουσία της είναι ιατρική:

δουλεύει στη φροντίδα, αλλά δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να θεραπευτεί.

Επίλογος – Τενεσί

Το Τενεσί είναι μια πολιτεία που αλλάζει στην επιφάνεια, αλλά μένει άκαμπτη στο εσωτερικό.

Οι μεγάλες πόλεις επιβάλλουν νέους ρυθμούς, οι αγροτικές περιοχές επιβάλλουν παλιές παραδόσεις. Στη μέση, οι γυναίκες κρατούν τα πάντα ενωμένα:

– εύθραυστες οικογένειες – επισφαλής οικονομία – αδύναμη εκπαίδευση – απαγορευτική υγεία – θρησκεία που κρίνει – ανεπαρκείς μισθοί

Είναι παρούσα παντού, αλλά δεν την αναγνωρίζει κανείς.

Σκέψη – Τενεσί

Η γυναικεία απουσία εδώ γεννιέται από ένα διπλό βάρος: το βάρος της ιστορίας και το βάρος της θρησκείας.

Οι γυναίκες ζουν ανάμεσα σε αρχαία καθήκοντα και σύγχρονα προβλήματα, χωρίς προστασία ούτε διεξόδους.

Είναι μια χώρα όπου η γυναικεία αντοχή θεωρείται δεδομένη, σαν να ήταν φυσική, αναπόφευκτη, αυτονόητη. Δεν είναι.

Αυτό το κεφάλαιο ξεκαθαρίζει αυτό που πολλοί αποφεύγουν να πουν: η δύναμη μιας γυναίκας δεν είναι δικαιολογία για να μην της δίνεις αυτό που της αξίζει.

ΤΕΞΑΣ

Το Τέξας είναι μεγάλο σε όλα: έδαφος, χρήμα, θρησκεία, υπερηφάνεια, αντιφάσεις. Είναι μία από τις πλουσιότερες πολιτείες και ταυτόχρονα μία από τις πιο άνισες. Μια οικονομική δύναμη με πολιτική νοοτροπία που κοιτάζει προς τα πίσω. Ένας τόπος όπου οι γυναίκες πρέπει να επιβιώσουν ανάμεσα σε:

– επαχθή νομοθεσία – άκαμπτους οικογενειακούς ρόλους – πόλεις που δεν τις διαχειρίζεσαι – ατελείωτα προάστια – κρυμμένη αγροτική φτώχεια – απαραίτητες αλλά αγνοημένες κοινότητες μεταναστών – αυξανόμενο κόστος – προστασίες που λείπουν

Το Τέξας σε εκπλήσσει, αν το κοιτάξεις απ' έξω. Δεν σε εκπλήσσει, αν το ζήσεις από μέσα.

Η Λατίνα του Χιούστον – 33 ετών

Το Χιούστον είναι μία από τις πιο πολυπολιτισμικές πόλεις της Αμερικής. Αλλά είναι και μία από τις πιο σκληρές για όσους βρίσκονται στον πάτο. Η Maribel είναι από το Ελ Σαλβαδόρ. Δουλεύει σε ένα κέντρο φροντίδας ηλικιωμένων. Οι βάρδιες είναι εξουθενωτικές, η στήριξη λίγη, και η κίνηση σου τρώει κάθε μέρα ώρες ζωής.

Το Χιούστον είναι τεράστιο: απέραντες αποστάσεις, αναξιόπιστα λεωφορεία, ακραίος καιρός. Η μετακίνηση εδώ είναι δουλειά.

Η Maribel στέλνει χρήματα στην οικογένειά της, μεγαλώνει τα παιδιά της, τα αντέχει όλα.

Η απουσία της είναι οικονομική και αστική:

η πόλη τη χρησιμοποιεί, αλλά δεν την προστατεύει.

Η λευκή γυναίκα των πετρελαιοπηγών – 41 ετών

Οι πόλεις του πετρελαίου είναι πλούσιες μόνο φαινομενικά. Πίσω τους κρύβονται καταστροφικές βάρδιες, ατυχήματα, ναρκωτικά και εύθραυστες οικογένειες.

Η Amy ζει στην Οδέσα. Ο άντρας της δουλεύει στις εξέδρες, εξαφανίζεται για εβδομάδες και γυρίζει διαλυμένος ή ταραγμένος.

Κάνει τα πάντα: – παιδιά – σπίτι – λογαριασμούς – έκτακτες ανάγκες – ευρύτερη οικογένεια – χάος – συνεχή ένταση.

Ο πλούτος του πετρελαίου δεν φτάνει ποτέ στα χέρια της.

Η απουσία της είναι βιομηχανική:

το Τέξας γιορτάζει το πετρέλαιο, αλλά όχι όσους σηκώνουν το ανθρώπινο κόστος του.

Η γυναίκα χωρίς προστασία υγείας – 35

ετών

Το Τέξας έχει εξαιρετικά αυστηρούς νόμους για την υγεία των γυναικών. Η πρόσβαση είναι δύσκολη, το κόστος υψηλό και οι υπηρεσίες λίγες. Για πολλές γυναίκες η μόνη επιλογή είναι να τα βγάλουν πέρα όπως μπορούν.

Η Chelsea, 35 ετών, ζει στο Λάμποκ. Έχει μια δουλειά υπαλλήλου, αλλά η ασφάλισή της είναι ελάχιστη, και κάθε σοβαρή ιατρική επίσκεψη γίνεται χρέος.

Έχει χρόνιους πόνους που τους αγνοεί. Έχει εξετάσεις που τις αναβάλλει εδώ και χρόνια. Φοβάται περισσότερο τον λογαριασμό παρά την αρρώστια.

Η απουσία της είναι και υγειονομική και πολιτική:

το Κράτος ελέγχει το σώμα της, αλλά δεν το θεραπεύει.

Η μετανάστρια χωρίς χαρτιά – 28

ετών

Η Carolina ζει στο Σαν Αντόνιο. Δουλεύει καθαρίζοντας γραφεία και σπίτια. Μετρητά. Πάντα μετρητά.

Ο φόβος είναι συνεχής: για την αστυνομία, για την υπηρεσία μετανάστευσης, για εργοδότες που εκμεταλλεύονται, για γείτονες που κρίνουν.

Έχει τις ικανότητες, τη δύναμη, την εξυπνάδα, αλλά δεν έχει δικαιώματα. Για την πολιτεία δεν υπάρχει. Για την πόλη είναι απαραίτητη.

Η απουσία της είναι νομική:

στο Τέξας η μετανάστρια κυβερνά ολόκληρους τομείς, αλλά κανείς δεν την αναγνωρίζει.

Επίλογος – Τέξας

Το Τέξας είναι μεγάλο και αντιφατικό: πλούσιο και φτωχό, σύγχρονο και καθυστερημένο, ισχυρό και ανελέητο.

Οι γυναίκες κρατούν το εύθραυστο κομμάτι της πολιτείας: – πόλεις που δεν τις διαχειρίζεσαι – προάστια που απλώνονται ατελείωτα – πετρελαϊκές εξέδρες – φτωχά σχολεία – υπερπλήρη σπίτια – χαμηλούς μισθούς – περιοριστικούς νόμους.

Είναι παρούσα παντού, αλλά θεωρείται αναλώσιμη.

Σκέψη – Τέξας

Η απουσία των γυναικών εδώ γεννιέται από την ένωση τριών γιγάντιων δυνάμεων: οικονομία, κουλτούρα, πολιτική.

Το Τέξας είναι ένας τόπος όπου οι γυναίκες πρέπει να είναι δυνατές με τη δική τους θέληση. Όπου στους άντρες υπόσχονται ελευθερία και από τις γυναίκες απαιτούν αντίσταση.

Είναι μια πολιτεία που θέλει τις γυναίκες κολόνες, αλλά τις μεταχειρίζεται σαν αντικαταστάσιμους πόρους.

Το Τέξας δεν σβήνει τις γυναίκες: τις καταπίνει.

ΓΙΟΥΤΑ

Η Γιούτα είναι ένα παράδοξο. Ο κόσμος τη βλέπει σαν τέλεια πολιτεία: μεγάλες οικογένειες, ήσυχες πόλεις, εντυπωσιακά βουνά, τάξη παντού. Πίσω από αυτή τη βιτρίνα κρύβεται μια τεράστια κοινωνική πίεση, ιδίως πάνω στις γυναίκες. Η κυρίαρχη παρουσία της Εκκλησίας των Μορμόνων δημιουργεί άκαμπτους ρόλους, συγκεκριμένες προσδοκίες, ένα γυναικείο πρότυπο που πρέπει να είναι:

– μητέρα – σύζυγος – παιδαγωγός – πάντα χαμογελαστή – πάντα διαθέσιμη – ποτέ σε σύγκρουση

Κι ακόμα κι όσες δεν ανήκουν στη θρησκεία ζουν κάτω από εκείνη τη σκιά.

Η Γιούτα είναι ασφαλής, ναι. Αλλά όχι τόσο ελεύθερη όσο φαίνεται.

Η Μορμόνα υπό πίεση – 31 ετών

Η Emily μεγάλωσε σε μια παραδοσιακή κοινότητα Μορμόνων. Παντρεύτηκε στα 22 και έκανε τρία παιδιά πριν κλείσει τα

τριάντα. Η ζωή της κυβερνιέται από συγκεκριμένους κανόνες: υπηρεσία, οικογένεια, πίστη, τάξη, ηρεμία.

Απ' έξω είναι άπογη. Από μέσα είναι εξαντλημένη.

Δεν μπορεί να παραπονεθεί, δεν μπορεί να ζητήσει βοήθεια, δεν μπορεί να πει ότι είναι κουρασμένη. Γιατί «δεν θα έπρεπε να είσαι κουρασμένη».

Η απουσία της είναι πνευματική και πολιτισμική:

ο εσωτερικός της κόσμος δεν προβλέπεται από το σύστημα, μόνο ο ρόλος.

Η μη θρησκευόμενη γυναίκα που ζει κόντρα στο

ρεύμα – 39 ετών Η Sandra δεν είναι Μορμόνα. Δουλεύει στο μάρκετινγκ. Έχει μια κόρη, είναι διαζευγμένη και ζει με τους δικούς της κανόνες. Στη Γιούτα αυτό αρκεί για να θεωρηθείς «διαφορετική». Οι κοινωνικές σχέσεις είναι δύσκολες. Οι παραδοσιακές οικογένειες δεν τη συμπεριλαμβάνουν, πολλές φιλίες είναι επιφανειακές, και οι χώροι δουλειάς είναι γεμάτοι κριτική.

Η απουσία της είναι κοινωνική:

να είσαι έξω από το καλούπι σημαίνει να είσαι έξω από τον κύκλο.

Η Λατίνα μετανάστρια – 34 ετών

Η Γιούτα έχει έναν τεράστιο, συχνά αόρατο, λατινοαμερικανικό πληθυσμό. Η Ana δουλεύει σε ένα εργοστάσιο συσκευασίας τροφίμων. Βάρδιες δώδεκα ωρών, κρύοι χώροι, παγωμένα χέρια, χαμηλοί μισθοί.

Η τοπική κοινότητα είναι ευγενική, ναι, αλλά απόμακρη. Η ένταξη είναι ελάχιστη. Οι υπηρεσίες λίγες. Το κόστος στέγασης ανεβαίνει

κάθε χρόνο.

Η Απα ζει για να δουλεύει και στέλνει χρήματα στην οικογένειά της. Τίποτα παραπάνω.

Η απουσία της είναι οικονομική και πολιτισμική:

είναι μέρος του μηχανισμού της πολιτείας, αλλά η πολιτεία δεν την αναγνωρίζει.

Η γυναίκα των ορεινών χωριών – 50 ετών

Στις ορεινές περιοχές της Γιούτα η ζωή είναι όμορφη να την κοιτάς, αλλά εξαιρετικά σκληρή να τη ζεις.

Η Karen ζει σε μια πόλη 2.000 κατοίκων. Δουλεύει σε ένα σχολείο και διανύει μίλια για τα πάντα: τον γιατρό, το σούπερ μάρκετ, το φαρμακείο.

Η κοινότητα είναι κλειστή. Η μοναξιά είναι συνεχής. Οι χειμώνες είναι μακριοί, κρύοι και σιωπηλοί.

Η απουσία της είναι γεωγραφική:

ο χώρος είναι τεράστιος, αλλά η ζωή της είναι ένα μικρό δωμάτιο χωρίς εξόδους.

Επίλογος – Γιούτα

Η Γιούτα είναι μια πολιτεία που έχει χτίσει μια άφογη εικόνα: οικογένεια, τάξη, σταθερότητα.

Όλα αληθινά. Όμως πίσω από την εικόνα υπάρχουν γυναίκες που στηρίζουν άκαμπτα συστήματα, χωρίς δικαίωμα στην ευθραυστότητα, στις επιλογές ή στα περιθώρια.

Η Γιούτα προστατεύει τη μορφή, όχι τον άνθρωπο.

Σκέψη – Γιούτα

Η απουσία των γυναικών στη Γιούτα δεν γεννιέται από σύγκρουση. Έρχεται από έναν ήπιο έλεγχο, εκείνον που σου λέει με ένα χαμόγελο τι πρέπει να είσαι.

Εδώ η γυναίκα πρέπει να είναι τέλεια. Όχι ελεύθερη. Τέλεια.

Αυτό το κεφάλαιο το ξεγυμνώνει: ένας τρόπος μπορεί να είναι ασφαλής, καθαρός, τακτοποιημένος, και παρ' όλα αυτά να σου κόβει την ανάσα.

Η Γιούτα δεν τιμωρεί τις γυναίκες. Τις κατευθύνει. Και το να κατευθύνεις, όταν η άλλη δεν μπορεί να διαλέξει, είναι απλώς ένας άλλος τρόπος να σβήνεις.

BERMONT

Το Βερμόντ έχει δάση, ξύλινα σπίτια, ατελείωτο χιόνι, σιωπηλούς λόφους, μικρές πόλεις όπου όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους. Είναι μια προοδευτική, ειρηνική, ασφαλής πολιτεία. Αλλά είναι επίσης απομονωμένη, ακριβή, δυσπρόσιτη και άκαμπτη στον αργό της ρυθμό.

Η γυναίκα σηκώνει τρεις διαφορετικές καταστάσεις. – γεωγραφική απομόνωση – απαγορευτικό κόστος ζωής – έλλειψη πραγματικών υπηρεσιών

Είναι μια πολιτεία που πουλάει τον εαυτό της ως «γαλήνια», αλλά η γαλήνη συχνά είναι μόνο το αποτέλεσμα της απουσίας εναλλακτικών.

Εδώ η γυναίκα δεν εξαφανίζεται επειδή κάποιος τη σβήνει. Εξαφανίζεται επειδή κανείς δεν τη φτάνει.

Η γυναίκα που ζει μόνη στα βουνά – 47

ετών

Η Claire ζει σε ένα σπίτι πάνω σε έναν λόφο κοντά στο Μοντπλιερ. Δεν είναι ρομαντική μοναξιά. Είναι πραγματική μοναξιά.

Χειμώνας: χιόνι, σκοτάδι, παγωμένοι δρόμοι. Καλοκαίρι: απόσταση, κανείς κοντά, καμία άμεση βοήθεια.

Τα κάνει όλα μόνη της: – ξύλα – αυτοκίνητο – προγραμματισμένα ψώνια – συντήρηση – έκτακτες ανάγκες.

Μοιάζει με ελευθερία. Είναι καθημερινή επιβίωση.

Η απουσία της είναι γεωγραφική:

ο κόσμος είναι πολύ μακριά.

Η γυναίκα που δουλεύει στους τοπικούς συνεταιρισμούς – 35

ετών Το Βερμόντ λατρεύει την ιδέα της «βιωσιμότητας». Συνεταιρισμοί, σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού, τοπικά προϊόντα.

Πίσω από εκείνη την εικόνα υπάρχει κακοπληρωμένη δουλειά.

Η Emily δουλεύει για έναν αγροτικό συνεταιρισμό. Είναι δουλειά απαιτητική, κρύα, με μέτριους μισθούς. Το κόστος ζωής είναι στα ύψη: νοίκι, φαγητό και βενζίνη.

Η αφήγηση λέει ότι «το Βερμόντ είναι πρότυπο». Για εκείνη, το Βερμόντ είναι μια εύθραυστη ισορροπία που μπορεί να καταρρεύσει οποιονδήποτε μήνα.

Η απουσία της είναι οικονομική:

η ρομαντική ματιά σβήνει την πραγματική της προσπάθεια.

Η γυναίκα που συντηρεί μια οικογένεια με μηδενική

στήριξη – 39 ετών Η Sarah ζει στο Μπέρλινγκτον. Δύο παιδιά, μια δουλειά σε μια μικρή επιχείρηση και ένας πρώην σύζυγος που είναι παρών πότε πότε.

Το Βερμόντ είναι προοδευτικό, ναι, αλλά οι υπηρεσίες είναι αργές, λιγοστές και μακρινές. Τα σχολεία δυσκολεύονται, η υγεία είναι ακριβή και η οικονομική βοήθεια ελάχιστη.

Κάθε μέρα υπάρχει ένας σιωπηλός πόλεμος: να οργανώνει τα πάντα μόνη, να μετακινείται σε ένα μεγάλο έδαφος, να αντιμετωπίζει έκτακτες ανάγκες χωρίς δίκτυ ασφαλείας.

Η απουσία της είναι θεσμική:

το Κράτος μιλά πολύ για στήριξη, αλλά δίνει λίγη.

Η γυναίκα που φεύγει από την πόλη και ανταπατάται

ότι ξαναρχίζει – 31 ετών Πολλές έρχονται στο Βερμόντ αναζητώντας γαλήνη. Ήσυχια σπίτια, φύση και έναν πιο αργό ρυθμό ζωής.

Η Olivia ήρθε από τη Βοστώνη. Νόμιζε ότι θα έβρισκε ισορροπία. Βρήκε τιμές στα ύψη, απομόνωση και λίγες ευκαιρίες δουλειάς. Το τοπίο είναι εκθαμβωτικό. Αλλά αν χρειάζεσαι κοινότητα, δυναμισμό, ευκαιρίες, εδώ δεν υπάρχει τίποτα.

Η απουσία της είναι απουσία ένταξης:

το Βερμόντ υποδέχεται, αλλά δεν ανοίγεται.

Επίλογος – Βερμόντ

Το Βερμόντ είναι σιωπή, καθαρός αέρας, στοχασμός. Αλλά είναι επίσης απόσταση, απαγορευτικό κόστος, συναισθηματική

απομόνωση.

Οι γυναίκες ζουν στις ρωγμές μιας πολιτείας που λειτουργεί μόνο για όσους έχουν ήδη πολλά:

– χρήματα – σταθερότητα – σχέσεις – υγεία

Για όσους δεν τα έχουν όλα αυτά, η ζωή εδώ γίνεται ένα μοναχικό και απότομο μονοπάτι.

Σκέψη – Βερμόντ

Η απουσία των γυναικών στο Βερμόντ δεν είναι τόσο φανερή όσο στις πιο σκληρές πολιτείες. Είναι πιο λεπτή. Πιο κομψή. Πιο κρυμμένη.

Γεννιέται από τρεις παράγοντες:

– τον μύθο της απλότητας, που σβήνει την κούραση – το κόστος της ηρεμίας, που δεν μπορούν όλοι να το αντέξουν – τη συναισθηματική απόσταση, που απομονώνει όσους έχουν ανάγκη

Αυτό το κεφάλαιο το λέει χωρίς φίλτρα: η φύση δεν είναι αρκετή προστασία. Και η σιωπή δεν είναι πάντα γαλήνη. Μερικές φορές είναι απλώς έλλειψη ακρόασης.

BIPTZINIA

Η Βιρτζίνια είναι μια πολιτεία που υπάρχει σε δύο επίπεδα: – το θεσμικό επίπεδο (η Ουάσινγκτον DC είναι μια ανάσα μακριά) – το αγροτικό επίπεδο (Απαλάχια και υποβαθμισμένες περιοχές)

Είναι το λίκνο της αμερικανικής ιστορίας, αλλά και ένας από τους τόπους όπου οι σύγχρονες ανισότητες φαίνονται περισσότερο: στρατός πανταχού παρών, γραφειοκρατία, πλούτος

συγκεντρωμένος στον Βορρά, φτώχεια στα νοτιοδυτικά, δυναμικές πανεπιστημιούπολεις και στάσιμα προάστια.

Η γυναίκα εδώ αντιμετωπίζει τρία μέτωπα:

– το βάρος των θεσμών – το βάρος των παραδόσεων – το βάρος των διαφορών ανάμεσα στις περιοχές

Είναι μια απαραίτητη παρουσία σε κάθε μέρος της πολιτείας, αλλά την απορροφά ο ρόλος που της ζητά κάθε περιοχή.

Η πλούσια γυναίκα του Βορρά – 34 ετών

Η Βόρεια Βιρτζίνια είναι το σπίτι όσων δουλεύουν στην Ουάσινγκτον: αξιωματούχοι, αναλυτές, ομοσπονδιακοί υπάλληλοι και εργολάβοι.

Η Elena δουλεύει για μια εταιρεία συνδεδεμένη με την κυβέρνηση. Καλός μισθός, προοπτικές καριέρας, αδύνατη ζωή.

Το κόστος ζωής είναι εξαιρετικά υψηλό: νοίκια εκτός ελέγχου, κίνηση που σου τρώει ώρες και ένα εξουθενωτικό ωράριο.

Η γυναίκα εδώ δεν είναι φτωχή. Είναι εξαντλημένη.

Η απουσία της είναι επαγγελματική:

όλοι τη ζητούν για να κρατήσει τις δομές σε λειτουργία, αλλά κανείς δεν την προστατεύει από την ολική εξουθένωση.

Η Αφροαμερικανή του Ρίτσμοντ – 39

ετών

Το Ρίτσμοντ είναι μια πόλη που ζει ακόμα με το ένα πόδι στην ιστορία της: φυλετικός διαχωρισμός, αόρατες γραμμές που χωρίζουν τις γειτονίες, σχολεία που δυσκολεύονται, τεράστιες ανισότητες.

Η Amina δουλεύει νοσηλεύτρια σε ένα νοσοκομείο. Σκληρές βάρδιες, δύσκολοι ασθενείς, μια απαιτητική γειτονιά. Κάθε μέρα είναι ένα τρέξιμο.

Το Ρίτσμοντ είναι μια πόλη που αναγεννιέται, αλλά η αναγέννηση φτάνει πάντα πρώτα στις λευκές περιοχές.

Η απουσία της είναι φυλετική και κοινωνική:

είναι ο πυλώνας του συστήματος, αλλά μένει στο τέλος της λίστας των προτεραιοτήτων.

Η γυναίκα της υπαίθρου των Απαλαχίων – 50 ετών

Έξω από τις πόλεις η Βιρτζίνια αλλάζει εντελώς. Άδειοι δρόμοι, βουνά, σκόρπια σπίτια, ριζωμένα φτώχεια.

Η Linda ζει κοντά στην Κομητεία Γουάιζ. Δουλεύει σε ένα κατάστημα, φροντίζει την άρρωστη μητέρα της και κρατά το σπίτι. Δεν υπάρχει υγειονομική περίθαλψη κοντά, ούτε δημόσια συγκοινωνία, ούτε οικονομία.

Η ζωή της ακουμπά ολόκληρη στους ώμους της. Η κοινότητα είναι μικρή, αλλά όχι αρκετά δυνατή για να στηρίξει όλους.

Η απουσία της είναι γεωγραφική και δομική:

ζει εκεί όπου το Κράτος δεν μπορεί να φτάσει.

Η γυναίκα του Σάρλοτσβιλ – 28 ετών

Το Σάρλοτσβιλ είναι μια πανεπιστημιούπολη, νεανική, διανοουμενίστικη, προοδευτική. Τέλεια στα χαρτιά.

Στην πράξη, όχι.

Η Maya δουλεύει σε ένα καφέ κοντά στην πανεπιστημιούπολη. Υψηλά νοίκια, χαμηλοί μισθοί, χαοτική φοιτητική ζωή, μηδενική

σταθερότητα.

Εδώ η κουλτούρα είναι πλούσια, αλλά η ζωή όχι.

Η απουσία της είναι οικονομική και πολιτισμική:

είναι μέρος της πόλης, αλλά όχι μέρος της ευημερίας της.

Επίλογος – Βιρτζίνια

Η Βιρτζίνια είναι ένα συνονθύλευμα ταυτοτήτων που δεν συνδέονται. Ακραίος πλούτος πάνω, ακραία φτώχεια κάτω. Σύγχρονες πόλεις από τη μια πλευρά, ξεχασμένα Απαλάχια από την άλλη.

Οι γυναίκες ζουν σε κάθε κομμάτι αυτού του ψηφιδωτού, αλλά κανείς δεν τις θεωρεί πραγματικά πρωταγωνίστριες.

Είναι ευκίνητη όταν χρειάζεται, ακίνητη όταν βολεύει το Κράτος, και πάντα χρήσιμη.

Σκέψη – Βιρτζίνια

Η απουσία των γυναικών εδώ γεννιέται από τον εσωτερικό διχασμό: διχασμένο έδαφος, βαριά ιστορία, ανισόρροπη οικονομία.

Οι γυναίκες είναι η κόλλα που τα κρατά όλα αυτά ενωμένα, αλλά η πολιτεία τις αντιμετωπίζει σαν μέρος του τοπίου, όχι σαν κοινωνικές κινητήριες δυνάμεις.

Αυτό το κεφάλαιο το ξεκαθαρίζει: η Βιρτζίνια μεγαλώνει, αλλά δεν μεγαλώνει για όλους. Κι όσοι μένουν πίσω είναι κυρίως οι γυναίκες που στηρίζουν, φροντίζουν και προστατεύουν, ενώ κανείς δεν τις προστατεύει.

ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ

Η Ουάσινγκτον δεν είναι πολιτεία: είναι μια μηχανή μεταμφιεσμένη σε τέλειο τοπίο. Όσοι την κοιτάζουν απ' έξω βλέπουν πράσινο, δάση, νερό, το Σιάτλ με τον φωτογενή του ορίζοντα. Όσοι τη ζουν από μέσα ξέρουν ότι εδώ η εξουσία δεν δηλώνεται: ασκείται.

Είναι ένας από τους λίγους τόπους στην Αμερική όπου η εξουσία δεν έρχεται από την πολιτική, αλλά από την τεχνολογία, τον συντονισμό, το κεφάλαιο, την επιστημονική έρευνα και τις υποδομές. Amazon, Microsoft, Boeing, τα λιμάνια του Ειρηνικού, πανεπιστήμια, βιοτεχνολογία, τεχνητή νοημοσύνη, παγκόσμιο εμπόριο. Η Δυτική Ακτή εδώ δεν ονειρεύεται: εδώ εκτελεί.

Η Ουάσινγκτον είναι μια πολιτεία όπου:

– ένας αλγόριθμος αποφασίζει περισσότερα από έναν δήμαρχο – ένα εργαστήριο κινεί περισσότερα χρήματα από μια ολόκληρη κομητεία – ένα λιμάνι μπορεί να σταματήσει ένα έθνος – μια startup μπορεί να αλλάξει το μέλλον – μια ερευνήτρια μπορεί να επηρεάσει μια παγκόσμια αγορά – μια μάνατζερ μπορεί να αλλάξει τον ρυθμό εργαζομένων σε δέκα χώρες

Είναι εξουσία. Αυτή που δεν βγαίνει στην τηλεόραση. Αυτή που δεν κάνει θόρυβο. Αυτή που χτίζει και καταστρέφει σιωπηλά.

Σε αυτό το σκηνικό οι γυναίκες δεν είναι απλοί κομπάρσοι. Είναι τα κεντρικά γρανάζια, τα μυαλά, οι στρατηγικές, οι επιχειρήσεις, η καθαρή διοίκηση. Και πληρώνουν ακριβό τίμημα: μοναξιά, εξουθένωση, συνεχή πίεση, καριέρες που σε ρουφούν, ιδιωτικές ζωές που καταρρέουν ενώ ο κόσμος χειροκροτεί τα αποτελέσματα. Η Ουάσινγκτον δεν συγχωρεί τους εύθραυστους. Δεν περιμένει όσους κόβουν ταχύτητα. Δεν προστατεύει όσους πέφτουν.

Όσες βρίσκονται στην κορυφή το ξέρουν καλύτερα από
οποιονδήποτε. Όποιος έχει δει την εξουσία από κοντά — κι εδώ η
φράση σου μπαίνει με φυσικότητα — αναγνωρίζει αμέσως τη
διαφορά ανάμεσα στη φαινομενικότητα και στην επιρροή.

Γιατί η αυθεντική εξουσία δεν είναι θέατρο. Είναι ευθύνη, ρίσκο,
ψυχραιμία και κανένα περιθώριο για λάθη.

Αυτή είναι η Ουάσινγκτον: ένα εργαστήριο γυναικείας εξουσίας
υψηλής πίεσης, όπου οι γυναίκες που διοικούν πραγματικά δεν
έχουν χρόνο να μιλήσουν γι' αυτό. Πρέπει να το διαχειριστούν.

Κι αυτό το κεφάλαιο είναι το πορτρέτο τους. Είκοσι δύο τέχνες για
να δείξει τι σημαίνει να βρίσκεσαι στην κορυφή μιας πολιτείας
που δεν δίνει ανάσα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΜΕ ΚΥΡΟΣ

«Εκείνα τα χρόνια που σύχναζα στον Λευκό Οίκο, την εποχή του
Bill και της Hillary Clinton — κι ήμουν ο πρώτος Καλαβρέζος που
γνώρισαν —, με έλεγαν πάντα “Mr. Frega”. Άλλοι, λόγω του
παρελθόντος μου στη Gillette, με ήξεραν ως “Blade-man”. Δύο
ονόματα, το ίδιο βάρος: ακρίβεια, αξιοπιστία και κανένας φόβος
για την εξουσία. Όταν έχεις δει ορισμένες αίθουσες,
καταλαβαίνεις αμέσως ποιος κάνει πραγματικά κουμάντο και
ποιος απλώς παίζει θέατρο».

Elena – Διευθύντρια Έρευνας Τεχνητής Νοημοσύνης (Ρέντμοντ,
43

ΕΤΩΝ

Εξουσία: εξαιρετικά υψηλή Τίμημα: η ιδιωτική της ζωή Η Elena
συντονίζει διακόσιους ερευνητές. Αλγόριθμοι, ηθική,
χρηματοδοτήσεις, πιέσεις από την Ουάσινγκτον DC. Δεν

εφευρίσκει προϊόντα: θέτει τα θεμέλια για την εμπορική τεχνητή νοημοσύνη του μέλλοντος.

Το χέρι της είναι αόρατο, αλλά παρόν παντού. Αν αλλάξει μία γραμμή πολιτικής, αλλάζει μια ολόκληρη αγορά.

Δουλεύει 14 ώρες τη μέρα, κοιμάται λίγο και δεν κάνει ποτέ λάθη.

Η εξουσία, η πραγματική εξουσία, δεν σου δίνει ελευθερία. Σου δίνει ευθύνες που κανένας κανονικός άνθρωπος δεν μπορεί να αντέξει.

Sara – Αντιπρόεδρος Amazon Global Logistics (Σιάτλ, 46

ετών

Εξουσία: πλανητικός επιχειρησιακός έλεγχος Τμήμα: καμία ανθρώπινη ισορροπία

Χιλιάδες άνθρωποι εξαρτώνται από εκείνη. Λιμάνια, αεροπλάνα, ρομποτικοί κόμβοι, αλγόριθμοι διανομής. Όταν αποφασίζει κάτι, αλλάζει τους χρόνους παράδοσης σε δεκατέσσερις χώρες.

Τη λένε «η γυναίκα που κινεί τον κόσμο». Δεν γελά πολύ. Δεν έχει χρόνο.

Η εξουσία εδώ είναι ανελέητη: δεν κάνεις λάθος δύο φορές. Μερικές φορές ούτε μία.

Claudia – CEO Βιοτεχνολογίας (Μπέλβιον, 39 ετών)

Εξουσία: γενετική, επενδυτές, καινοτόμος έρευνα Τμήμα: χειρουργική μοναξιά Η Claudia διευθύνει μια εταιρεία βιοτεχνολογίας αποτιμημένη σε 1 δισεκατομμύριο δολάρια. Πειραματικές θεραπείες μπορεί να αλλάξουν τον τρόπο που αντιμετωπίζονται οι σπάνιες ασθένειες.

Έχασε σχέσεις, φιλίες, κομμάτια της ζωής της. Κέρδισε μόνο ένα πράγμα: ένα όραμα που όλοι φοβούνται και σέβονται.

Η εξουσία δεν είναι χρήμα. Εξουσία είναι όταν ο κόσμος περιμένει τις επιλογές σου.

Tanya – Διευθύντρια του Λιμανιού του Σιάτλ (50 ετών)

Εξουσία: παγκόσμιες υποδομές Τίμημα: συνεχής πίεση

Το λιμάνι δεν κοιμάται ποτέ. Ούτε εκείνη.

Κοντέινερ, ασφάλεια, σχέσεις με κινεζικές, κορεατικές και αμερικανικές εταιρείες. Η εξουσία εδώ δεν είναι λαμπερή: είναι διαχείριση του χάους.

Αν κάνει λάθος, σταματά μια ολόκληρη ακτή.

Αυτή είναι η διαφορά ανάμεσα στην εικόνα και στην ουσία.

Melinda French Gates – Από καθαρίστρια σε

παγκόσμια εξουσία

Εξουσία: παγκόσμια επιρροή στην υγεία, στην εκπαίδευση και στην ισότητα. Τίμημα: να γίνεις σύμβολο χωρίς να πάψεις να είσαι άνθρωπος.

Η αλήθεια, NANDO, είναι αυτή: η Melinda δεν γεννήθηκε μέσα στην εξουσία. Έκανε μικροδουλειές, ακόμα και καθαρίσματα, για να πληρώσει τις σπουδές της στο Duke. Είχε μια κανονική οικογένεια, μηδενικό πλούτο, μηδενικά δίκτυα εξουσίας. Όλα ήρθαν μαζί: – ένα δύσκολο πτυχίο – μια πρώτη δουλειά στη Microsoft όταν ήταν ακόμα μικρή εταιρεία – εσωτερική άνοδος με αξία – ένα φιλανθρωπικό όραμα που σήμερα κινεί δισεκατομμύρια.

Σήμερα κάθεται στα τραπέζια όπου παίρνονται οι αποφάσεις: – παγκόσμιοι εμβολιασμοί – πολιτικές για την υγεία των γυναικών – το δικαίωμα στην εκπαίδευση – στρατηγικές επενδύσεις – προγράμματα του ΟΗΕ.

Πραγματική εξουσία. Όχι αυτή που βλέπεις στα φλας. Αυτή που αλλάζει ζωές.

Και γι' αυτό ακριβώς η ιστορία της είναι τόσο σημαντική: γιατί ξεκινά από τον πάτο και ανεβαίνει εκεί όπου λίγες γυναίκες στον κόσμο φτάνουν.

Naomi – Chief Security Officer, Big Tech (Σιάτλ, 45

ετών

Εξουσία: παγκόσμια ασφάλεια, κυβερνοπληροφορίες Τμήμα: επαγγελματική παράνοια

Η Naomi δεν κοιμάται ποτέ πραγματικά. Διευθύνει την ψηφιακή ασφάλεια ενός από τους τεχνολογικούς γίγαντες της Δυτικής Ακτής. Αποφασίζει πρωτόκολλα, προλαβαίνει επιθέσεις, μπλοκάρει εισβολές και διαχειρίζεται κρίσεις.

Έχει μια ομάδα εξακοσίων ανθρώπων. Κάτι μπορεί να συμβεί οποιοδήποτε λεπτό.

Πραγματική εξουσία = ευθύνη που σου ραγίζει την καρδιά. Γιατί όταν κάνει λάθος, τράπεζες, νοσοκομεία και κυβερνήσεις σταματούν σιγά σιγά.

Κανείς δεν τη βλέπει. Όμως όλοι χρησιμοποιούν τον κόσμο που προστατεύει.

Jennifer – CFO Microsoft Cloud (Πέντμοντ, 51

ετών

Εξουσία: παγκόσμια νούμερα, στρατηγικές, επενδύσεις Τίμημα: καμία πνευματική ανάπαυλα

Διαχειρίζεται δισεκατομμύρια σαν να ήταν γραμμές σε ένα τετράδιο. Είναι από εκείνους τους ανθρώπους που μπορούν να κινήσουν μετοχές, αγορές και συνεργασίες.

Έχει μια άγρια ικανότητα: βλέπει το ρίσκο πριν από τους άλλους.

Τη λένε «η γυναίκα με το σταθερό χέρι». Χωρίς εκείνη, ολόκληρη η βιομηχανία του cloud δεν θα ήταν τόσο δυνατή όσο είναι σήμερα.

Το κόστος; Ένα μυαλό που δεν σταματά ποτέ. Κι ένα σώμα που εκλιπαρεί για ξεκούραση εδώ και χρόνια.

Mei Ling – Στέλεχος της Google Deep-mind (κόμβος

Σιάτλ, 38 ετών)

Εξουσία: προηγμένη έρευνα στην τεχνητή νοημοσύνη Τίμημα: απομόνωση μέσα στην ελίτ

Η Mei Ling είναι παιδί-θαύμα, αλλά το πληρώνει. Είναι παιδί-ιδιοφυΐα, απόφοιτη του MIT, ύστερα προηγμένη τεχνητή νοημοσύνη. Τώρα ηγείται μιας από τις πιο φοβισμένες και σεβαστές ομάδες του κλάδου.

Βλέπει τον κόσμο σαν έναν προηγμένο αλγόριθμο: ταχύτητα, ακρίβεια, όραμα.

Όμως η κοινωνική της ζωή είναι έρημος. Η μοναξιά της είναι ανάλογη με το ταλέντο της. Η εξουσία χτίζει, αλλά χωρίζει.

Isabelle – Διευθύντρια Επιχειρήσεων του Gates Foundation (Σιάτλ, 47 ετών) Εξουσία: παγκόσμια επιρροή Τίμημα: παγωμένα

συναισθήματα Η Isabelle δεν μιλά πολύ. Οργανώνει. Υπολογίζει. Μοιράζει κονδύλια σε νοσοκομεία, εμβόλια, σχολεία και προγράμματα για γυναίκες. Δεν είναι γνώριμο πρόσωπο. Είναι ο εφοδιαστικός εγκέφαλος πίσω από δισεκατομμύρια δολάρια. Δουλεύει με κυβερνήσεις, ΜΚΟ, επιστήμονες, υπουργούς. Όταν είσαι σε αυτό το επίπεδο δεν έχεις φίλους, έχεις μόνο φακέλους. Η ανθρωπιά της μένει κρυμμένη για προστασία. Carla – Διοικήτρια της Ακτοφυλακής PNW (Τακόμα, 44

ετών

Εξουσία: θάλασσα, διασώσεις, ομοσπονδιακές επιχειρήσεις
Τμήμα: φθαρμένο σώμα Η Carla διοικεί ομάδες που αντιμετωπίζουν καταιγίδες, πλοία, παράνομα δίκτυα διακίνησης, έκτακτες ανάγκες. Είναι μια γυναίκα από ατσάλι, σεβαστή ακόμα κι από άντρες που δεν σέβονται κανέναν. Έσωσε ζωές, διαχειρίστηκε περιβαλλοντικές καταστροφές, οδήγησε νυχτερινές επιχειρήσεις σε φουρτουνιασμένη θάλασσα. Η εξουσία εδώ είναι σωματική. Βρόμικη. Αληθινή.

Το τμήμα; Το σώμα της είναι γεμάτο αόρατες ουλές.

Andrea – Chief Engineering Officer Boeing

Aeronautica (Έβερετ, 49 ετών)

Εξουσία: η παγκόσμια αεροπορία Τμήμα: να κουβαλάς στους ώμους σου την ασφάλεια εκατομμυρίων ανθρώπων

Η Andrea σχεδιάζει αεροναυπηγικές λύσεις. Όταν υπογράφει ένα εξάρτημα, εκείνο το εξάρτημα πετά πάνω από όλο τον πλανήτη. Είναι μία από τις ελάχιστες γυναίκες που ηγούνται μηχανικών ομάδων τέτοιου διαμετρήματος.

Έχει μια εξουσία που δεν φωνάζει. Έχει ένα βλέμμα που αξιολογεί, δεν διστάζει. Έχει τα νεύρα κάποιου που δεν μπορεί να κάνει λάθος ούτε σε μία βίδα.

Το τίμημα; Ο συνεχής, σιωπηλός φόβος που μόνο όσοι έχουν την ευθύνη γνωρίζουν.

Sofia – Διευθύντρια Τμήματος Επειγόντων, UW

Medical (Σιάτλ, 52 ετών)

Εξουσία: πραγματική υγεία, αποφάσεις που σώζουν ή καταστρέφουν ζωές
Τίμημα: ψυχή που έχει κατατρωθεί

Η Sofia είναι εκείνη που κρατά ένα νοσοκομείο σε λειτουργία όταν ξεσπά το χάος. Δεν δουλεύει στην αισθητική ιατρική. Δουλεύει όπου εμφανίζονται αίμα, υπερβολικές δόσεις, ατυχήματα, ψυχιατρικές κρίσεις και ακραία φτώχεια.

Η εξουσία εδώ είναι ανελέητη: αποφασίζεις τώρα, όχι αύριο. Κι εκείνη αποφασίζει. Κάθε μέρα. Εδώ και είκοσι χρόνια.

Το τίμημα; Τίποτα δεν την εκπλήσσει πια. Κι αυτό, για έναν άνθρωπο, κοστίζει.

Haruni – Διευθύντρια Ασφάλειας &

Εμπορίου του Λιμανιού της Τακόμα (45 ετών)

Εξουσία: διεθνές εμπόριο και ασφάλεια
Τίμημα: να ζεις κάτω από συνεχή γεωπολιτική πίεση

Η Haruni είναι η γυναίκα που μιλά με: – FBI– Πολεμικό Ναυτικό– ιαπωνικές εταιρείες– κορεατικές εταιρείες– εσωτερικό συντονισμό– ομοσπονδιακές υπηρεσίες.

Διαχειρίζεται τη νόμιμη κίνηση, τους ελέγχους, την ασφάλεια των πλοίων και τις διεθνείς επιθεωρήσεις. Ελέγχει μέρος της αλυσίδας που στηρίζει τη Δυτική Ακτή.

Το κόστος; Καμία ήσυχη νύχτα. Κάθε πλοίο που μπαίνει είναι προσωπική ευθύνη.

Zhen – CTO μιας πλατφόρμας Fintech

πολλών δισεκατομμυρίων (Μπέλβιου, 36 ετών)

Εξουσία: πραγματικό χρήμα, συναλλαγές, συστήματα που δεν επιτρέπεται να πέσουν Τίμημα: μια ηθική που ζυγίζει περισσότερο από το χρήμα

Η Zhen δεν έχει χρόνο για την αφήγηση των social media για τις «γυναίκες στην τεχνολογία». Εκείνη είναι η τεχνολογία.

Διαχειρίζεται χρηματοοικονομικά συστήματα χωρίς ρίσκο. Κινεί εκατομμύρια κάθε λεπτό. Έχει μια τεχνική εξουσία που κυριαρχεί ακόμα και πάνω στην ανώτατη διοίκηση. Το λένε «το σιωπηλό χτύπημα»: όταν μιλά εκείνη, οι αποφάσεις αλλάζουν.

Το τίμημα; Μια ηθική που πρέπει να την προστατεύει κάθε μέρα από τους συμβιβασμούς των άλλων.

Miriam – Επικεφαλής της Μονάδας Ψηφιακού Εγκλήματος, Washington

State Patrol (40 ετών)

Εξουσία: αόρατες έρευνες Τίμημα: να βλέπεις κάθε μέρα το ανθρώπινο σκοτάδι

Η Miriam διοικεί μια μονάδα που κανείς δεν ξέρει, αλλά όλοι φοβούνται. Κυβερνοέγκλημα, παιδοφιλία, διεθνείς απάτες,

ψηφιακή βία, κλεμμένες ταυτότητες. Είναι εκείνη που διεισδύει σε συστήματα, βρίσκει, ανακτά και εξαρθρώνει.

Πραγματική επιχειρησιακή εξουσία. Δεν είναι λαμπερή. Είναι αναγκαία.

Το κόστος; Το μυαλό της δίνει μάχες που κανείς δεν θα έπρεπε να βλέπει.

Laila – Διευθύντρια Παγκόσμιων Στρατηγικών Cloud & AI

(Σιάτλ, 48 ετών)

Εξουσία: ορίζει τους τεχνολογικούς κανόνες του μέλλοντος

Τίμημα: να ζει σε έναν συνεχή πνευματικό πόλεμο

Η Laila δεν είναι μάνατζερ. Είναι αρχιτέκτονας ψηφιακών οικοσυστημάτων. Μιλά με κυβερνήσεις, πολυεθνικές και θεσμούς. Γράφει πολιτικές που θα γίνουν παγκόσμια πρότυπα. Έχει ένα γραφείο με θέα στη λίμνη, αλλά το μυαλό της ζει σε άλλον πλανήτη. Η αληθινή εξουσία είναι αυτή: να αποφασίζεις τον δρόμο πριν ο κόσμος καταλάβει πού πηγαίνει.

Το τίμημα; Δεν υπάρχει παύση. Δεν υπάρχει «μετά». Δεν υπάρχει κανονικότητα.

Rachel – Διευθύντρια Επιχειρήσεων Διαστημικής Κατασκευής

(Κεντ, 44 ετών) Εξουσία: ιδιωτική διαστημική βιομηχανία Τίμημα: να χάνεις την επαφή με τη ζωή στη Γη

Η Rachel ηγείται των επιχειρήσεων μιας εταιρείας που παράγει εξαρτήματα για τροχιακά οχήματα: δορυφόρους, μονάδες, αισθητήρες.

Όταν κάτι δεν λειτουργεί, της τηλεφωνούν στις τρεις τα ξημερώματα. Όταν όλα λειτουργούν, κανείς δεν την αναφέρει.

Η εξουσία στο διάστημα είναι σκληρή: ένα λάθος καίει 400 εκατομμύρια δολάρια σε ένα δευτερόλεπτο.

Το ξέρει. Και ζει πάνω σε εκείνη την κόψη κάθε μέρα.

Noor – Διευθύντρια του Τμήματος Ενεργειακής

Πολιτικής της Πολιτείας (Ολίμπια, 51 ετών) Εξουσία: αποφασίζει την τύχη της ενέργειας μιας ολόκληρης πολιτείας. Τίμημα: να τη μισούν όλες οι ομάδες πίεσης.

Η Noor είναι μια γυναίκα που υπογράφει έγγραφα που αλλάζουν το κλίμα, τις μεταφορές, την τιμή του λογαριασμού, τη βιομηχανική ζωή.

Οι περιβαλλοντιστές τη θεωρούν πολύ αργή. Οι βιομηχανίες τη θεωρούν πολύ σκληρή. Οι πολιτικοί τη φοβούνται, γιατί ξέρει τα θέματα καλύτερα από εκείνους. Η γραφειοκρατική εξουσία υψηλού επιπέδου είναι αόρατη στα μέσα ενημέρωσης, αλλά εκεί αποφασίζονται τα πάντα.

Η Noor διοικεί χωρίς να φαίνεται. Το τίμημα; Να είναι ο τέλειος στόχος.

Helena – Επικεφαλής Ψηφιακών Επιχειρήσεων της Πολιτειακής

Κυβέρνησης (Ολίμπια, 46 ετών)

Εξουσία: υποδομές, δεδομένα, δημόσιες υπηρεσίες Τίμημα: να πρέπει να προστατεύει μια ολόκληρη πολιτεία με μια πολύ μικρή ομάδα

Η Helena συντονίζει κρίσιμα συστήματα: ψηφιακή ταυτότητα, υποδομές, υπηρεσίες υγείας, σχολικά δίκτυα, έκτακτες ανάγκες.

Ξέρει ότι μια επίθεση στο σύστημά της θα σήμαινε χάος για εκατομμύρια ανθρώπους. Το τηλέφωνό της δεν κλείνει ποτέ. Ποτέ.

Είναι μια γυναίκα που δουλεύει στη «γκρίζα πλευρά της εξουσίας»: ούτε πολιτική ούτε ιδιωτική. Αυτή που κανείς δεν βλέπει, αλλά από την οποία εξαρτώνται όλα.

Το τίμημα; Ένα συνεχές αίσθημα αβεβαιότητας.

Dana – Senior Venture Capitalist, 3 δισεκατομμύρια δολάρια υπό

διαχείριση (Σιάτλ, 42 ετών)

Εξουσία: αποφασίζει ποιος ζει και ποιος πεθαίνει στον κόσμο των startup
Τίμημα: να γίνει μια μηχανή που νιώθει λίγο και αξιολογεί πάρα πολύ

Η Dana επενδύει σε τεχνολογικές εταιρείες. Της αρκεί να πει «ΟΧΙ» για να καταστρέψει ένα σχέδιο. Της αρκεί να πει «ΝΑΙ» για να δημιουργήσει πενήντα θέσεις εργασίας. Έχει τη χειρουργική ψυχραιμία κάποιου που βλέπει το ταλέντο και το αξιολογεί χωρίς συγκίνηση. Είναι η αντίθεση του επιχειρηματικού ρομαντισμού.

Η εξουσία του κεφαλαίου είναι απλή: όποιος έχει χρήματα κυβερνά το μέλλον των άλλων.

Το κάνει χωρίς να τρέμει. Το τίμημα; Τα συναισθήματα μένουν έξω από το γραφείο. Πάντα.

Επίλογος — Ουάσινγκτον

Η Ουάσινγκτον είναι μια πολιτεία που δεν λειτουργεί απλώς: διοικεί. Δεν το κάνει με συνθήματα ή συνέδρια, αλλά με τα χέρια που κινούν την τεχνολογία, τον συντονισμό, την έρευνα και τις υποδομές. Και μέσα σε αυτό το σύστημα οι γυναίκες δεν ζητούν θέση: την παίρνουν.

Είναι εκείνες που διευθύνουν αλγόριθμους, νοσοκομεία, λιμάνια, ενέργεια, διάστημα, ασφάλεια, κεφάλαια. Δεν έχουν χρόνο να μιλήσουν για τον εαυτό τους, ούτε κανένα ενδιαφέρον να αρέσουν.

Η εξουσία τους δεν κάνει θόρυβο. Είναι δομική. Κρύβεται σε κώδικες, συμβόλαια, πρότυπα και πρωτόκολλα. Είναι η εξουσία που αποφασίζει χωρίς να φωτογραφίζεται.

Η Ουάσινγκτον δεν είναι μια μαλακή πολιτεία. Είναι ένας σύνθετος μηχανισμός που κατατρώνει όσους δεν αντέχουν. Κι οι γυναίκες που αντέχουν σε εκείνο το ύψος δεν είναι σύμβολα. Είναι κολόνες.

Αυτό το κεφάλαιο το δείχνει: η αληθινή εξουσία υπάρχει, κι εδώ έχει γυναικείο πρόσωπο.

Σκέψη — Ουάσινγκτον

Η εξουσία των γυναικών στην Ουάσινγκτον δεν έρχεται από την καλοσύνη, αλλά από την ικανότητα. Δεν έρχεται από το «να δώσουμε φωνή στις γυναίκες», αλλά από το γεγονός ότι πολλές γυναίκες εδώ έχουν μυαλά ικανά να μετακινήσουν ολόκληρους τομείς.

Η Ουάσινγκτον είναι μια πολιτεία όπου μετράει αυτό που μπορείς να κάνεις, όχι αυτό που λες ότι είσαι. Κι οι γυναίκες που κυριαρχούν σε αυτό το περιβάλλον πληρώνουν εξαιρετικά ακριβό

τίμημα: μοναξιά, υπερβολική απόδοση, ιδιωτικές ζωές που έχουν γίνει παρενθέσεις, ταυτότητες χτισμένες πάνω στα αποτελέσματα, όχι πάνω στο συναίσθημα.

Η εξουσία, η αυθεντική εξουσία, δεν είναι βραβείο. Είναι φορτίο. Κι όσες την κουβαλούν πραγματικά δεν παραπονιούνται. Τη σηκώνουν. Και πληρώνουν κάθε μέρα τη διαφορά ανάμεσα στη φαινομενικότητα και στη σημασία.

Σε αυτή την πολιτεία δεν υπάρχει χώρος για το «σχεδόν». Ή μένεις στο ύψος των περιστάσεων ή σε κατατρώνε.

Οι γυναίκες της Ουάσινγκτον είναι στο ύψος των περιστάσεων. Και συχνά το ξεπερνούν.

Το γράμμα του συγγραφέα

Έζησα την εξουσία από κοντά, πριν ακόμα καταλάβω ότι μια μέρα θα τη γράψω. Στον Λευκό Οίκο, όταν ο Bill και η Hillary Clinton ήταν το κέντρο του κόσμου, με έλεγαν «Mr. Frega». Ο πρώτος Καλαβρέζος που γνώρισαν. Άλλοι, λόγω του παρελθόντος μου στη Gillette, με έλεγαν «Blade-man»: ένας που κόβει, ένας που φινίρει, ένας άντρας που δεν χάνει ποτέ ούτε μία γραμμή.

Από τότε η εξουσία δεν με εντυπωσιάζει. Την αναγνωρίζω. Τη μετρώ. Ξέρω πότε είναι αληθινή και πότε είναι απλώς θέατρο. Στην Ουάσινγκτον τα θέατρα είναι άχρηστα. Εδώ η εξουσία είναι τόσο συγκεκριμένη όσο το ατσάλι των λιμανιών, τόσο γρήγορη όσο οι σέρβερ, τόσο εύθραυστη όσο ένας κακορυθμισμένος αλγόριθμος, τόσο ακριβή όσο μια απόφαση που δεν μπορεί να ανακληθεί.

Κι οι γυναίκες που την κουβαλούν στους ώμους τους θυμίζουν ένα απλό πράγμα: η εξουσία δεν είναι προνόμιο. Είναι ευθύνη. Κι όσοι την έχουν πραγματικά δεν το λένε: το δείχνουν.

ΔΥΤΙΚΗ ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ

Η Δυτική Βιρτζίνια είναι ένας από τους πιο πληγωμένους τόπους της Αμερικής. Είναι βουνά, ορυχεία, οπιοειδή, ανεργία, απομονωμένες εκκλησίες, εύθραυστα σχολεία, διαλυμένες οικογένειες. Είναι μία από τις πολιτείες που έχασαν τα πάντα: τις βιομηχανίες τους, τους νέους τους, την υγεία τους, την εμπιστοσύνη τους.

Εδώ η γυναίκα δεν ζει: κρατά τα ερείπια.

Η γυναίκα των κλειστών ορυχείων – 53 ετών

Ολόκληρες πόλεις ζούσαν από το κάρβουνο. Ύστερα τα έκλεισαν όλα. Οι άνθρωποι έμειναν, οι δουλειές όχι.

Η Linda ήταν γυναίκα ανθρακωρύχου. Τώρα ζει με δύο μικροδουλειές, έναν άντρα με πνευμονοπάθεια κι έναν γιο που έχει πεθάνει.

Η απουσία της είναι βιομηχανική: το Κράτος εγκατέλειψε ολόκληρο τον κλάδο κι άφησε τις γυναίκες να μαζεύουν ό,τι απέμεινε.

Η γυναίκα μέσα στην κρίση των οπιοειδών – 37 ετών

Η Δυτική Βιρτζίνια είναι το επίκεντρο της καταστροφής των οπιοειδών στην Αμερική. Η Emily έχασε την αδελφή της, ο αδελφός της είναι σε αποτοξίνωση, κι ο άντρας της παλεύει ανάμεσα στην εξάρτηση και στη λογική.

Δουλεύει σε ένα κοινοτικό κέντρο και βλέπει κάθε μέρα αυτό που η υπόλοιπη χώρα αγνοεί.

Η απουσία της είναι και ιατρική και πολιτική: είναι θύμα ενός συστήματος που κατέστρεψε μια γενιά.

Η γυναίκα των βαθιών Απαλαχίων – 44 ετών

Βουνά που απομονώνουν, δρόμοι χωρίς φώτα, αδύνατες αποστάσεις.

Η Karen ζει σε ένα χωριό επτακοσίων ανθρώπων. Τα σχολεία είναι φτωχά, η υγειονομική περίθαλψη μακριά και η οικονομία στάσιμη.

Η ζωή της είναι ακίνητη όσο το τοπίο. Και κανείς δεν τη βλέπει.

Η απουσία της είναι γεωγραφική.

Η γυναίκα που διδάσκει εκεί όπου κανείς δεν θέλει – 29

ετών

Οι νέοι δάσκαλοι εδώ είναι εξαιρετικά σπάνιοι. Η Megan έμεινε επειδή κανείς άλλος δεν ήθελε.

Έχει τάξεις με τραυματισμένα παιδιά, εύθραυστες οικογένειες και μηδενικούς πόρους. Είναι καθαρό θάρρος, αλλά το σύστημα δεν την ανταμείβει.

Η απουσία της είναι θεσμική: το Κράτος της ζητά τα πάντα και δεν της δίνει τίποτα πίσω.

Επίλογος – Δυτική Βιρτζίνια

Η Δυτική Βιρτζίνια είναι μια σκληρή υπενθύμιση: όταν πέφτει μια οικονομία, πέφτει μια ολόκληρη κοινωνία.

Η γυναίκα έμεινε ο μόνος πυλώνας. Όμως ένας πυλώνας δεν φτάνει για να στηρίξει ένα βουνό.

Σκέψη – Δυτική Βιρτζίνια

Η απουσία των γυναικών εδώ πηγάζει από την εγκατάλειψη. Καμία άλλη χώρα δεν αφέθηκε να σαπίσει έτσι. Κι οι γυναίκες πληρώνουν το πιο ακριβό τίμημα: φροντίδα, επιβίωση, σιωπή, παραδόσεις που σφίγγουν σαν κλουβιά.

Εδώ η αντίσταση δεν είναι αρετή. Είναι ανάγκη.

ΟΥΙΣΚΟΝΣΙΝ

Το Ουισκόνσιν είναι ένα γεωγραφικό και συναισθηματικό παράδοξο: μια αγροτική και βιομηχανική πολιτεία, άκαμπτη και τρυφερή, απέραντη και ασφυκτική. Μπίρα, γάλα, εργοστάσια, δάση, παγωμένες λίμνες. Πλούσια πανεπιστήμια, άδεια ύπαιθρος, πόλεις που παλεύουν να ανασάνουν. Εδώ οι γυναίκες δεν εξαφανίζονται, κανονικοποιούνται, σαν το βάρος της επιβίωσης να ήταν γραμμένο στο συμβόλαιο της γέννησης.

Η κυρία του γάλακτος – 45 ετών

Το Ουισκόνσιν είναι γάλα. Όμως πίσω από κάθε γαλόνι υπάρχουν πλάτες που λυγίζουν, γόνατα που ουρλιάζουν, ζωές που δεν έχουν δει Κυριακή εδώ και δεκαετίες.

Η Sarah ξυπνά στις 4:00 το πρωί. Όχι από αρετή: από ανάγκη. Αγελάδες για άρμεγμα, μηχανήματα που δεν συγχωρούν τα λάθη, ατελείωτη γραφειοκρατία, χιόνι που σβήνει δρόμους και αισιοδοξία. Πολλοί άντρες κατέρρευσαν όταν η γεωργία έπαψε να είναι δουλειά και έγινε θανατηφόρα λοταρία. Κι οι γυναίκες; Πήραν το τιμόνι χωρίς να τις ονομάσει ποτέ κανείς καπετάνισσες.

Η απουσία της Sarah είναι αγροτική, συστημική και σκληρή.

Τα κάνει όλα. Κρατά την οικογενειακή επιχείρηση στην επιφάνεια. Κι όμως κοινωνικά δεν υπάρχει, είναι ένα φάντασμα που παράγει εισόδημα.

Η γυναίκα του Μιλγουόκι – 34 ετών

Το Μιλγουόκι είναι μια ανοιχτή πληγή: μια σκληρή, άνιση, διαστρωματωμένη πόλη. Ποσοστά φτώχειας στα ύψη, εγκαταλελειμμένα σχολεία και ασυνείδητη βία.

Η Jasmine δουλεύει σε ένα σχολείο που του λείπουν δάσκαλοι, κονδύλια και μέλλον. Έχει δύο παιδιά κι έναν σύντροφο που είναι εκεί μόνο όταν δεν τον χρειάζεται. Κάθε πρωί περνά από γειτονιές όπου κανείς δεν μιλά για όνειρα: εδώ το θέμα είναι να επιζήσεις την εβδομάδα.

Η απουσία της είναι αστική.

Η πόλη τη χρησιμοποιεί και την κατατρώει. Την ορίζει «δυνατή», μια προσβολή μεταμφιεσμένη σε κομπλιμέντο.

Η γυναίκα του εργοστασίου – 51 ετών

Η βιομηχανία του Ουισκόνσιν δεν είναι πια εκείνη που κάποτε υποσχόταν σταθερότητα και σύνταξη. Σήμερα είναι μια ρουλέτα από μεγαλύτερες βάρδιες, αναγκαστικές υπερωρίες και μισθούς που πέφτουν ενώ το κόστος ζωής ανεβαίνει.

Η Maria είναι βετεράνος της γραμμής παραγωγής: φθαρμένοι καρποί, πλάτη που έχει πάθει ζημιά, μηδενικά περιθώρια. Επαναλαμβάνει την ίδια κίνηση χιλιάδες φορές, σαν το σώμα της να ήταν μια μηχανή που αντικαθίσταται.

Η απουσία της είναι βιομηχανική.

Είναι η αορατότητα της εργάτριας που κρατά τα πάντα σε κίνηση, χωρίς κανείς να την αναφέρει στους επίσημους λόγους.

Η γυναίκα του παγωμένου Βορρά – 57 ετών

Το βόρειο Ουισκόνσιν είναι άλλος πλανήτης: ατελείωτα δάση, ακίνητες λίμνες κάτω από μέτρα πάγου, μοναξιά που δεν σου ζητά την άδεια.

Η Karen ζει σε μια καλύβα κοντά στο Σουπίριोर. Το χιόνι κρατά μισό χρόνο. Οι αποστάσεις είναι τιμωρία: μίλια άδειων δρόμων χωρίζουν τα πάντα από τον πολιτισμό. Εδώ οι γυναίκες δεν εξαφανίζονται: διαλύονται σιγά σιγά, σαν ατμός μέσα στο κρύο.

Η απουσία της είναι κλιματική και γεωγραφική.

Κανείς δεν τη βλέπει, γιατί κανείς δεν φτάνει ως εκεί.

Επίλογος – Ουισκόνσιν

Η πολιτεία λειτουργεί. Τα εργοστάσια δουλεύουν. Οι φάρμες παράγουν. Οι πόλεις αντέχουν το χτύπημα. Και πάντα, πίσω από κάθε κομμάτι αυτής της επισφαλούς ισορροπίας, υπάρχει μια γυναίκα που κάνει τη βρόμικη, σιωπηλή δουλειά.

Αλλά κανείς δεν το λέει. Όχι επειδή υπάρχει κακία. Επειδή βολεύει περισσότερο έτσι.

Σκέψη – Ουισκόνσιν

Η απουσία εδώ πηγάζει από ένα τοξικό δόγμα: «η γυναίκα της Μεσοδυτικής Αμερικής είναι δυνατή από τη φύση της». Ένα βολικό παραμύθι για όσους δεν θέλουν να δουν το τίμημα εκείνης της δύναμης. Δεν είναι αρετή. Δεν είναι γενετικό ταλέντο. Η επιβίωσή της είναι μεταμφιεσμένη σε ηθικό καθήκον.

Κι όταν η επιβίωση γίνεται συνήθεια, η ζωή παύει να είναι ζωή.

ΟΥΑΪΟΜΙΝΓΚ

Το Ουαϊόμινγκ είναι ένα κενό που ανασαίνει. Μια γη από οδοντωτά βουνά, ατελείωτα λιβάδια, έναν άνεμο που δεν σταματά ποτέ, άλογα που τρέχουν ελεύθερα, πετρελαιοπηγές, φορτηγά, κάρβουνο και απόσταση. Εδώ ο χώρος δεν είναι έννοια: είναι μια δύναμη που σε πλάθει.

Είναι η λιγότερο πυκνοκατοικημένη πολιτεία της Αμερικής. Και μία από τις πιο εχθρικές για τις γυναίκες. Γιατί εδώ τη ζωή δεν τη συζητάς: την αντιμετωπίζεις. Είναι σωματική, καθημερινή, ολοκληρωτική. Και δεν υπάρχει προστασία που δεν μπορείς να τη χτίσεις μόνος σου.

Η γυναίκα του ράντσου – 49 ετών

Η Kim ζει σε ένα ράντσο μεγάλο σαν κομητεία. Οι μέρες της είναι ένας ανεμοστρόβιλος έκτακτων αναγκών: σέλες, ζώα, γέννες στις τρεις τα ξημερώματα, φράχτες σκισμένοι από τον άνεμο, αρπακτικά, χιόνι ως τα γόνατα.

Δουλεύει σαν άντρας; Όχι. Δουλεύει πιο σκληρά από τους περισσότερους άντρες. Γιατί ενώ εκείνοι σπάνε μία φορά και καταρρέουν, εκείνη σπάει δέκα φορές και συνεχίζει.

Όμως στα μάτια του κόσμου δεν είναι πρόσωπο: είναι μια αγροτική λειτουργία, ένα επιχειρησιακό στοιχείο της ιδιοκτησίας, μια παρουσία δεδομένη.

Η απουσία της είναι αγροτική, δομική, κανονικοποιημένη.

Η γυναίκα του Oil & Gas – 37 ετών

Η Alex είναι βυθισμένη στη γλυκιά κόλαση της αμερικανικής ενέργειας. Αδύνατες βάρδιες, φονικό κρύο, ανδροκρατούμενα περιβάλλοντα όπου τα αστεία κόβουν περισσότερο από τις λεπίδες. Είναι ικανή, καθαρόμυαλη και προετοιμασμένη. Πολύ περισσότερο από πολλούς που κερδίζουν περισσότερα από εκείνη. Ο σεβασμός της έρχεται με δόσεις, σαν χάρη. Τα υπόλοιπα είναι σιωπή, υπονοούμενα και κόπος. Επαγγελματικός, σωματικός και ψυχολογικός.

Η απουσία της είναι βιομηχανική και σεξουαλική:

δεν είναι αόρατη επειδή είναι ανίκανη, αλλά επειδή είναι πολύ ικανή σε έναν τόπο που δεν θέλει να την παραδεχτεί.

Η γυναίκα των μικρών πόλεων – 55 ετών

Εδώ οι πόλεις δεν είναι πόλεις: είναι κέντρα αντίστασης διακοσίων-τριακοσίων κατοίκων. Μια εκκλησία, ένα μαγαζί, δύο δρόμοι, ένας σερίφης μερικής απασχόλησης.

Η Linda κάνει όλα όσα κρατούν την κοινότητα στην επιφάνεια: τράπεζα, φαρμακείο, εθελοντισμό, ψώνια για τους ηλικιωμένους, φύλαξη παιδιών, έκτακτες ανάγκες, επιτροπές, κηδείες, στήριξη, παρουσία.

Είναι ο ανθρώπινος μηχανισμός που εμποδίζει τις μικροκοινότητες να καταρρεύσουν.

Κι όμως, κανείς δεν τη βλέπει. Η ύπαρξή της θεωρείται δεδομένη, αυτόματη, σαν να ήταν ο ρόλος γραμμένος στο εγχειρίδιο.

Η απουσία της είναι κοινοτική: θεμελιώδης αλλά μη αναγνωρισμένη.

Η γυναίκα των Εθνικών Πάρκων – 32 ετών

Γέλοουστοουν, Γκραντ Τίτον, εδάφη που όλοι νομίζουν ότι ξέρουν αλλά κανείς δεν ξέρει πραγματικά.

Είναι δασοφύλακας, οδηγός, βιολόγος και άνθρωπος της ανάλυσης. Ακούει τους θορύβους των ζώων πριν φτάσουν. Ξέρει να διαβάσει τα ίχνη, το έδαφος και τις έκτακτες ανάγκες. Έχει πραγματική εξουσία πάνω στο τοπίο, αλλά δεν έχει κοινότητα. Ζει απομονωμένη, σαν κάποια που κατοικεί σε ένα αόρατο σύνορο: πάρα πολλή φύση για να νιώθει μέρος του πολιτισμού, πάρα πολλή ευθύνη για να επιτρέψει στον εαυτό της την ευθραυστότητα.

Η απουσία της είναι επαγγελματική και γεωγραφική:

είναι εκεί, καθοριστική, αλλά μακριά από τα πάντα.

Επίλογος – Ουαϊόμινγκ

Το Ουαϊόμινγκ είναι άγρια όμορφο, εκθαμβωτικά όμορφο και σκληρό ως τον κίνδυνο της ζωής.

Οι γυναίκες εδώ δεν αγνοούνται: απορροφώνται από το τοπίο.

Ο άνεμος τις παίρνει κομμάτι κομμάτι, η απόσταση τις εξαντλεί, η μοναξιά τις σκαλίζει σαν ηφαιστειακή πέτρα. Και στο τέλος δεν ξέρουν πια πού αρχίζει η γυναίκα και πού τελειώνει το έδαφος.

Σκέψη – Ουαϊόμινγκ

Η γυναικεία απουσία εδώ γεννιέται από την ίδια τη φύση: χώρος, κρύο, σιωπή, απομόνωση.

Η γυναίκα γίνεται μέρος του εδάφους, σαν να μην είχε ανάγκη από δικαιώματα, προστασία, δίκτυο ή κοινότητα.

Όμως είναι ακριβώς το αντίθετο. Ακριβώς επειδή ζει στο πιο σκληρό κομμάτι της Αμερικής, χρειάζεται περισσότερη προστασία από τους άλλους.

Κι αντί γι' αυτό, της ζητούν να γίνει βράχος. Να γίνει τοπίο. Να εξαφανιστεί χωρίς ήχο.

Ferdinando Frega